

ŠIANDIEN IR RYTOJ

DAR niekad jokia valstybė nesiėmė tiek rizikos kiek Amerika, kad išlaikytų taiką. Pietiniame Vietname amerikiečių kariai jau susirėmė su komunistų jėgomis. Laose, kur provakarietiškos princas Boun Oum jėgos traukiasi į pietus, ieškomos prieglaudos Tailandėje, išsilapino amerikiečių kariai, pasiruošę atidaryti ugnį prieš Pathet Lao karius.

Viso to nebūtų reikalinga, jei Washingtonas nebūtų pridavęs klaidų remdamas Vietnamo Ngo Dinh Diem ir Laose Boun Oum, kurie tik tuo geri, kad dėdamiesi antikomunistais, moka ištuštinti amerikiečių kišenę ir susikrauti sau turtus, visai nesirūpindami savo pavaldinių gerove.

Šiandien, neskelbiant karo, Azijos pietryčiai pasidarė tikru karo lauku, kuriame tik viena Amerika yra įsivėlususi, kai Anglija ir Prancūzija laikos nuošaliai. Kennedžiui nebeliko kito pasirinkimo. Kad išlaikytų Amerikos prestižą, buvo priverstas eiti iki galo ir kovoti su priešu, kuris yra gerai užsimaskavęs ir sunku sužinoti, ar jis rusas ar kinas.

Panaši padėtis buvo prieš kelis metus Korėjoje ir visi atsimename kuo tas baigėsi. Kas gali tvirtinti, kad panašiai neatsitiks Laose ir Vietname?

*

KAI du pešasi, trečias laimi...

Tai taikintina ir Amerikos-Kubos konfliktui. Amerikos draugai, visai nebedami Kubai uždėto embargo, plečia savo prekybą su Castru.

Paskelbus uždraudimą prekiauti su Kuba, buvo manyta, kad visi nekomunistiniai kraštai paseks Amerikos pavyzdžiu ir Kuba ekonomiškai užsūs. Bet gavosi priešingai rezultatai. Labiausiai padėtini pasinaudojo Kanada, kuri savo eksportą į Kubą išvystė iki 30 milijonų. Anglijos eksportas siekia 21 milijoną, Vokietija eksportuoja mašinų už 13 milijonų, tuo tarpu Japonija iš Kubos importuoja prekių už 20 milijonų ir kalbama, kad dalis tų prekių, perkavus, atkeliauja į Ameriką...

Bet didžiausiu laimėtoju reikia laikyti sovietus, kurie paglemžė beveik visą Kubos rinką.

Sovietų imperijalizmo paroda Naujoje Zelandijoje

Sovietų imperijalizmo parodoje Aucklande kalba Mel Tronson, S. Paplauskos nuotrauka

Naujosios Zelandijos Pabaltijo Klubas Aucklande, talkininkaujamas lietuvių, latvių, estų, vengrų ir lenkų tautinių bendruomenių, suorganizavo Pavergtųjų Europos Tautų fotografinę parodą išryškinančią sovietų rusiškąjį imperijalizmą. Paroda įvyko Aucklando rotušės koncertinėje salėje nuo 26 iki 29 balandžio.

Paroda oficialiai atidaryta N. Zelandijos parlamentaro Roberto Muldoon. Jis ragino Zelandijos gyventojus pabusti iš miego ir suprasti, kad šio krašto demokratiškam gyvenimo būdai grąso

DIRVA

Nr. 58

Gegužė-May 18, 1962

Cleveland, Ohio

Geriau plepėti negu kariauti

VIENAS IŠ MAŽIAUSIAI VYKUSIŲ CHURCHILLIO POSAKIŲ VIRTO JAV UŽSIENIO POLITIKOS MOTTO. ARGUMENTAI UŽ IR PRIEŠ. TOKIOS POLITIKOS KARŪNA ŽENEVO NUSIGINKLAVIMO KONFERENCIJOJE

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Aiškinantis derybų su sovietais prasmę, prezidentas Kennedy neseniai pakartojo vieną iš mažiausiai vykusių Winstono Churchillio frazių: "It is better to jaw-jaw than war-war" — atseit, geriau plepėti negu kariauti. Tokio plepėjimo šalininkai nurodo, kad dėl Austrijos taikos sutarties buvo posėdžiauta net 379 kartus ir... Austrija galėjo išlaikyti nepriklausomybę bei atgauti sovietų okupuotą zoną.

Iš kitos pusės, arčiau pažįstant sovietus, tokia 'plepėjimo politika' atrodo, švelniai tariant, naivi, nes sovietai neturi jokių skrupulų ir jie plepa tik todėl, kad negali kariauti. Be to, plepėjimo noras pas juos atsiranda paprastai po to, kai JAV parodo jėgą. Taip buvo Berlyno byloje, taip atsitiko ir su Laosu. Ir vienu ir kitu atsitikimu jie pirmiau padarė žingsnį pirmyn — Vakarų Berlyną atitvėrė neperžengiama tvora, kas yra aiškus galiojusių susitarimų pažeidimas, Laose jie pasisakė vėl už paliaubas, kai komunistai, sulaužę veikiančias paliaubas, praplėtė savo valdomas sritis — o po to plepalais bando užmigdyti vakariečių 'viešąją nuomonę'.

Plepalų politikos karūna yra nusiginklavimo derybos Ženevoje. Pereitais metais atrodė, kad JAV ir Sovietų Sąjungos išsipareigojimą s nebandyti atominių ginklų

bus rimtas žingsnis į visuotinę nusiginklavimą. Bet kai sovietams prireikė tų bandymų, jie tą išsipareigojimą ėmė ir užmiršo.

Šiais metais kovo 14 d. prasidėjus, nusiginklavimo konferencijai, iš pradžios buvo manoma, kad visa nusiginklavimo problema yra labai sunki, tačiau sunkiausia bus susitarti dėl bandymų uždraudimo.

Po to iš Ženevos derybų, buvo daromos išvados, kad norint susitarti dėl nusiginklavimo, tą klausimą reikia išjungti nuo kitų politinių ginčų. Ypač to klausimo negalima sieti su Berlyno problemos sprendimu. Kai taip buvo visuotinai sutarta, Chruščiovas balandžio 12 d. laiške britų premjerui Macmillanui parašė, kad sovietai neįsileis pas save nusiginklavimo inspektorių, jei Vakarai neužsitarnausią sovietų pasitikėjimo. O tai jie galėtų padaryti išspręsdami Berlyno problemą Chruščiovo pasiūlytu būdu...

Ženevoje amerikiečių delegatai, aplamai imant, pakartojo tai, ką prezidentas Kennedy nusiginklavimo klausimu yra pasakęs Jung-

nas buvo suorganizuotos specialios programos su kalbėtojais ir apžvalginėmis filmomis. Visi kalbėtojai savo kalbose atidengė tai vieną tai kitą komunizmo sistemos sritį parodydami, kaip komunistai, naudodami melą, nesuspatingus, karinę jėgą, o dažnai ir mūsų pačių nesantaiką ir apatiją išplėtė savo imperiją. Jie taip pat nurodė kaip reikia saugoti brangiausią žmogaus turtą — laisvę.

Nežiūrint nepalankaus oro pasakutinėmis parodos dienomis parodą aplankė virš 2,600 žmonių. Per vieną programą grupelė atsilankiusių komunistų mėgino trukdyti kalbėtoją savo įsikišimais, bet nieko nepėšę turėjo išsinešdinti, palydėti triukšmingo publikos švilpimo ir plojimo. Parodos metu buvo išdalinta bei parduota apie 10,000 brošiūrų ir keliasdešimtys knygų. Ši paroda bus rodoma dar keliuose didesniuose Zelandijos miestuose.

(RP)

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

Tadas Meckauskas
4222 Euclid Str.
E. Chicago, Ind.

Dr. Algis Avižienis akademinei stovykloje 1961 m. vasarą.

G. Peniko nuotrauka

JAUNAS LIETUVIS MOKSLININKAS ATSTOVAUS AMERIKĄ

Retai sutiksi akademinės jaunuošenės tarpe asmenį, kuris nebūtų girdėjęs apie dr. Algirdą Avižienį. Nuo Urbanos studentavimo laikų jis su savo neišsamią energiją sukdavosi beveik visuose Studentų S-gos su-

važiavimuose, akademiku skautų stovyklose, stalo teniso turnyruose ir kitur. Paskutiniaisiais metais ji randame jau atsakomingsose pareigose — Mūsų Vyčio vyr. redaktorius, Filisterių Skautų S-gos CV narys, Lietuvos Skautų Brolijos skautų vyčių skyriaus vedėjas.

Nepaisant daugybės pareigų studentavimo laikais, dr. Avižienis buvo pirmaujantis studentas visame Urbanos universitete. Jo pavardė yra įrašyta to universiteto bronzinėje lentoje. Nenuostabu, kad su tokiais daviniais baigęs universitetą dr. Avižienis buvo pakviestas svarbioms pareigoms, matematiku erdvės skraidymo srityje. Šalia to jis dėsto aukštosios matematikos kursą vienoje graduat mokykloje Kalifornijoje.

Šių metų rugpjūčio mėn. dr. Avižienis yra pakviestas skaityti savo vieną mokslinį darbą tarptautiniame mokslininkų suvažiavime Muenchene, Vokietijoje. Šiame suvažiavime dalyvaus apie 80 mokslininkų iš viso pasaulio. Toks mūsų jauno mokslininko (30 metų) atsieikimas yra tikrai neeilinis įvykis, kad lietuvis mokslo srityje būtų taip aukštai iškilęs ir būtų pakviestas į keliolikos mokslininkų tarpą atstovauti Ameriką. Dr. Avižienio tema bus On a Flexible Interpretation of digital Computer Arithmetic. Šį suvažiavimą rengia International Federation for Information Processing.

Dr. Avižienis yra pakviestas ir kitam reikšmingam darbui, būtent — parašyti knygą (vadovėlį) studentams specialiojo matematikos šakoj — digital computer arithmetic.

Dr. Avižienis yra retų gabumų žmogus — savo šakoje, o taip pat ir visuomeninėje veikloje. Reikia pasidžiaugti, kad tokio didelio pajėgumo lietuviui akademikai, kaip dr. Avižienis pasilieka sąmoningi lietuviai ir su kaupu atiduoda savo duoklę pavergtai tėvynei. Linkime sėkmės jaunajam mokslininkui, skinant naujus laimėjimus mokslo srityje ir tuo garsinant Lietuvos vardą mokslininkų tarpe. (rk)

ŽINIOS IS VISO PASAULIO

• JAV kariniams daliniams keliantis į Tailandą, Pekino radijo pareiškė, kad komunistinė Kinija "negalinti stovėti pasyviai". Tai tie patys žodžiai, po kurių Kinijos "savanoriai" 1950 m. pradėjo žygiuoti Korėjon.

• JAV kreipėsi į pietryčių Azijos ir Pacifiko sąjungininkus jungtis prie karinių dalinių pasiuntimo akcijos į Tailandą.

• SEATO nariai — Anglija, Prancūzija, Australija, N. Zelandija, Filipinai, Pakistanas — palankiai sutiko Prezidento Kennedy veiksmus ryšium su karinių dalinių iškėlimu Tailandė.

• De Gaulle pašalino du generolus, o iš ministerių kabineto pasitraukė 5 ministrai, visi iš MRP (katalikų) partijos. De Gaulle nesutinkas su MRP politika, reikalaujančia Europos valstybių politinės integracijos.

• N. Chruščiovas, viešdamas Bulgarijoje, Sovietų

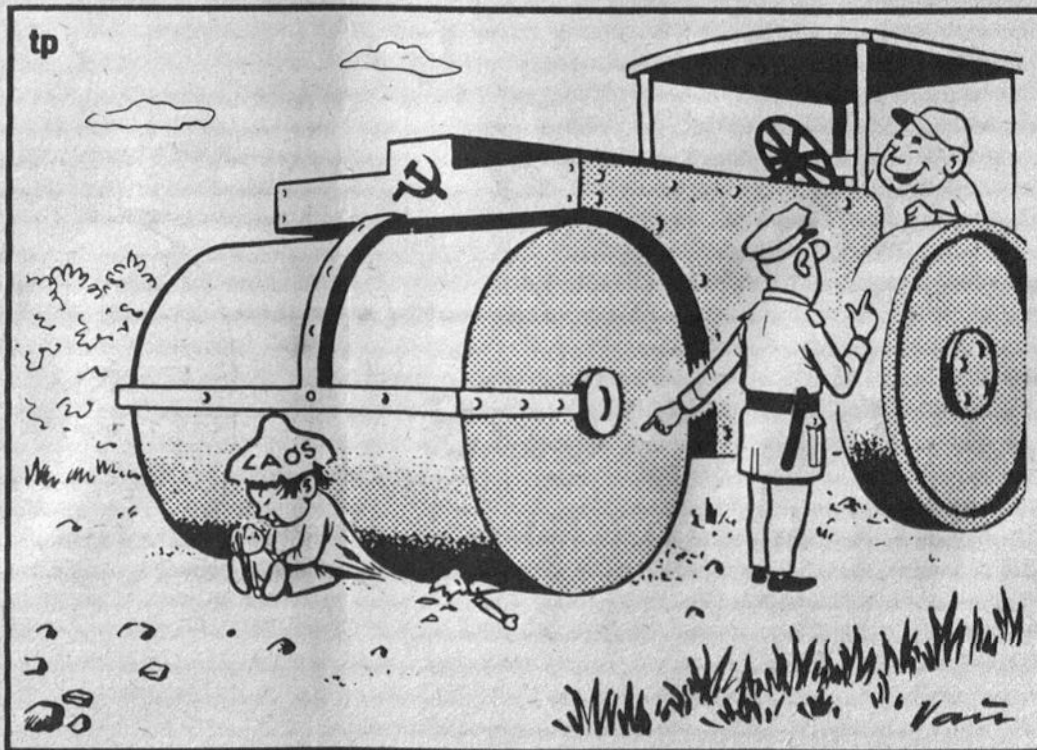
ir Jugoslavijos santykius pripažino esančius ne tik normaliais, bet ir — gerais.

• Raud. Kinija, beveik nustojęsi varžyti pabėgėlių srovę į Hong-Kongą, verčia spėlioti dviem galimybėmis: arba jie nebeįsileis kontroliuoti badaujančių masių, arba siekia kompromituoti Hong-Kongo administraciją nepajėgumu ir nenoru priimti tūkstančius pabėgėlių jau ir taip jais perpildytame mieste.

• JAV astronautas M. S. Carpenteris baigia paskutinius pasiruošimus skridimui į erdvę šį šeštadienį, gegužės 19 d.

• Sovietų laikraščio Izvestija skaitytoja nusiskundžia, kad jos ką tik pirktoji skalbimo mašina tinkanti tik vandeniui pripilti, kur ji galinti toliau skalbti rankomis, kaip skalbusi be tos mašinos.

Televizijų remontas susilaukė naujo termino: "prieš pardavimo remontas" — atliekamas krautuvėse, prieš parduodant televizijas.

MAO: - Nebijokit, policininke, aš labai atsargiai!..

ŠIŲ DIENŲ TECHNIKOS PAŽANGA

B. K.

Ne nuo šiandien Dirvos skaitytojai pasigenda straipsnių apie šio amžiaus technikos pažangą. Nelengvas tai darbas tos srities žinovams. Daugelis jų atsiskakė rašyti dėl to, kad lietuvių kalboje nesąpakanamai žodžių populiarai ir suprantamai išsireikšti toli pažengusios technikos keblame žodyne.

Pagaliau turime bendradarbių, sutikusių duoti visą seriją straipsnių apie technikos pažangą ir jos reikšmę mūsų gyvenimui. Įranginio straipsnio pabaigoje yra išvardintos sritys, apie kurias autorius yra numatęs pasidalinti savo žiniomis su Dirvos skaitytojais. Autoriaus tarnybiniai ryšiai neleidžia prisistatyti skaitytojams pilna savo pavarde. Redakcija

kumus. Visų didžiųjų išradėjų gyvenimo kelias nebuvo rožėmis klotas. Tą galima patirti iš šimtų išradėjų biografijų ir autobiografijų. Retai kada nauja idėja yra aiški ir be jokios rizikos įgyvendinama. Tas tinka tik visai smulkiesiems patobulinimams. Didelės revoliucinės idėjos paprastai lieka nesuprantamos ir iššaukia didelį pasipriešinimą. Be to yra toks psichologinis reiškinys, kad naują išradimo idėją myli ir jai tiki tik jos išradėjas. Labai retai jam sekasi rasti rėmėjų. Visa, netgi techniška, aplinka yra nusistačiusi prieš jį. Ir dažnai ne be pagrindo. Praktiškas pa-

tyrimas rodo, kad labai didelė dalis išdėstytų idėjų dėl vienos ar kitos iš pradžių nenumatytos kliūties ar klaidos negali būti įgyvendintos arba įgyvendinta neparodo visų tų pranašumų, kurių iš jos buvo tikėtasi. Naujos idėjos įgyvendinimas, naujų mašinų konstrukcija ir išbandymas, naujų procesų įvedimas yra ne tik rizikingas bet ir labai brangus dalykas. Šiandien naujos komplikotesnės mašinos konstrukcija su naujomis idėjomis ir tos mašinos bandymas bei pritaikymas praktikoje kainuoja milijonus, nes reikia jau ir gerai apmokamų specialistų konstrukcijos ir apskaičiavimo

darbams. Niekuiomet iš karto nepasiseka numatyti visas kliūtis ir tik bandymai parodo trūkumus, kurie vėl reikalauja brangių pataisymų. Eilės naujų techniško idėjų įgyvendinimas yra toks brangus, kad ir didžiausios įmonės neišdrįsta rizikuoti dideliais kapitalais. Pavyzdžiui, šių dienų automobilių automatinė greičių dėžė (transmisija) yra labai netobula ir brangus aparatas. Automatinė transmisija eliminuoja kelis vairuotojo judesius, daro važinėjimą patogesniu, bet vien tik JAV automatinės transmisijos sunaudota medžiaga, darbas, pataisymai ir papildomai sunaudotas benzinas kainuoja į metus apie 7 milijonus dolerių. Likus prie paprastos rankinės transmisijos šių išlaidų nebūtų. 1940-55 metais didžiosios automobilių kompanijos yra išleidusios šimtus milijonų dolerių naujoms automatinėms transmisijoms idėjomis, bet, be pasisekimo. Šiandien jos, nudegusios pirštus, mažai beinvestuoja į tą taip svarbią krašto ūkiui sritį.

Dėl visų šia minėtų didelių išlaidų ir rizikos techniška pažanga grynai ūkiniais sumetimais būtų daug lėtesnė, jei nebūtų karų ir ginklavimosi. Karo technikoje veikia kiti motyvai. Pranašesnis ginklas, galintis padėti laimėti karą arba leidžiantis saugiai apsiginti nuo priešo, turi neįkainojamą vertę. Naujiems ginklams valstybės yra linkusios rizikuoti dideliais pinigų sumomis. Pavyzdžiui, visai aišku, kad šiandien JAV vyriausybė nedvejodama sutiktų išleisti 20-30 milijonų į metus techniškam ginklui, kuris beveik tikrai galėtų apginti Ameriką nuo tolimųjų vairuojamųjų raketų pavojaus. Prieš antrąjį pasaulinį karą ir laike jo šimtais milijonų buvo išleidžiama lėktuvams tik keliomis myliomis didesnio greičio nei prieš. Jeigu nebūtų ginklavimosi pramonės, greičiausiai dar ir šiandien mes skraidytume mediniais keleivių lėktuvais, skrendančiais 150 ar 200 mylių į valandą. Kada karo aviacija išleido milijonus sprausminių lėktuvų konceptui, išdirbo jų tipus, civiliniai aviacijai beliko tik pritaikyti kariškus patyrimus. Taip pat reikia žiūrėti ir į dideles išlaidas, kurios šiandien daro domos erdvės užkariavimui. Šimtai milijonų leidžiama išraišti lengvesnėms medžiagoms, naujiems elektroniniams aparatams, naujiems tele-komunikacijos būdams, naujiems preciziniam gamybos procesams, elektroninių aparatų miniaturizacijai ir t.t. Joks privatus ūkis, dirbęs pelno motyvais nei pajėgtų nei drįstų tokias dideles sumas minėtiems patobulinimams išleisti. Be abejo, visas technologijos pažangos patyrimas, reikalingas erdvės užkariavimui, gaus didelį pritaikymą įvairiose technikos srityse ir sukels naują pažangos bangą ir prisidės prie gyvenimo lygio pakilimo.

Šiandien į dinamiškos technikos procesą yra įsijungę milijonai inžinierių visame pasaulyje. Be abejo, vadovaujantis kraštą su geriausiais pramoniniais įrengimais ir laboratorijomis yra JAV. Pažanga vyksta visuose frontuose, o jie yra: griežtųjų mokslų bazinė pažanga (basic research). Čia ieškoma griežtųjų mokslų pažangos dėl paties mokslo. Nors šie tyrimai ir neturi tiesioginio ryšio su ūkiu ar ūkine pažanga, bet už tai turi labai didelę netiesioginę reikšmę, nes be mokslo pažangos nėra rimtesnės technologijos pažangos. Negalima iš anksto pasakyti, kokios techniškos ar ūkinės reikšmės turės vienas ar kitas mokslo atradimas, bet labai dažnai tai reikšmė yra didelė.

Antra pažangos rūšis yra revoliucinė pagrindinė techniška pažanga. Čia bandoma atrasti nauji techniški principai, nauji išradimai, energijos, chemijos, metalurgijos, įvairių mašinų srityje. Trečia plačiausia pažangos sritis yra nuolatinis kasdieninis patobulinimas, pagerinimas esamųjų išradimų, mašinų, medžiagų ir ypatingai gamybos procesų pagerinimas bei papiginimas. Kiekvieną gaminių stengiamasi pagaminti paprastesnį, lengvesnį, mažesnį, patvaresnį bei pigesnį. Šitas mažais žingsniais kokybinis tobulinimas atrodo nereikšmingas, bet iš tikrųjų gali būti revoliucinis, tiek techniška tiek ūkiška prasme. Pavyzdžiui

kol automobilio pagaminimas kainavo keletą tūkstančių valandų, jis negalėjo būti masine preke, prieinama eiliniam piliečiui, nes eilinis pilietis negali paaudoti didelę dalį viso savo gyvenimo laiko automobiliui. Brangus automobilis, pinigų ar laiko prasme (kas yra tolygu) negalėjo būti prieinamas tik turtingesniems visuomenės sluoksniams, turėjusiems galimybę disponuoti ne tik savo laiku.

Tik kada Fordui įvedus masinės gamybos principus ir suprastinus automobilių gamybos procesus pasisekė pagaminti automobilį su daug mažesne valandų išlaidoms, jis pasidarė prieinamas plačiosioms masėms ir virto labai svarbiu socialiniai ekonominiu faktorium. Didelė raketų pažanga šiandien leidžianti iššauti didelius krovinius be žemės traukos įtakos nėra jokia revoliucija, o tik nuolatinis kokybinis tobulinimas įvairių raketos įpatybių, kurios esmėje jau buvo žinomos prieš keletą tūkstančių metų kiniečių ir vartojamos karuose. Ši trečioji pažangos rūšis yra visuotinė. Šiandien nėra nei vienos mašinos kuri nebūtų padaroma pigiau ar, vienu ar kitu aukščiau minėtu aspektu, geriau. Taigi, teisingiausia būtų kalbėti apie visą technologijos pažangą iš esmės ir būtų galima parašyti techniškos pažangos enciklopediją. Tačiau yra eilė specialių sričių, kur pažanga yra nepaprastai įs-

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

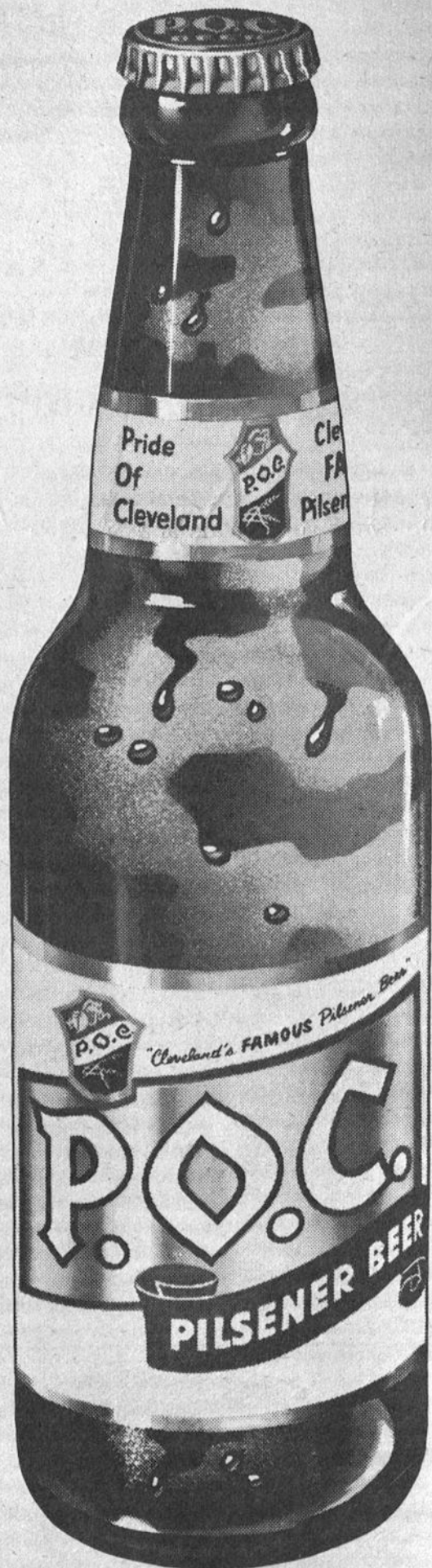
Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Miczelis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

ŠTAI ALUS JŪSŲ SKONIUI

ir darytas ČIA PAT

CLEVELANDO PASIDIDŽIAVIMAS
PILSENER BREWING COMPANY • CLEVELAND, OHIO

19-to amžiaus gale ir 20-me amžiuje griežtieji mokslai ir technika yra padarę nepaprastos pažangos šuolius. Per vieną žmogaus amžiaus laikotarpį buvo išrastas automobilis, lėktuvas, radio, televizija, atominė energija, tūkstančiai naujų sintetinių medžiagų naudojamų kasdieniame gyvenime ir t.t. Mokslo ir technikos dinamizmas yra toks didelis, kad žmogui nesusiduriančiam tiesioginiai su technikos ir pažangos problemomis yra sunku susivokti besikeičiančioje aplinkoje. Technikos pažanga ne tik kad daro žmogų galingesniu, kelia jo gyvenimo lygį, bet ir iš pagrindų keičia visuomenę ir netgi turi daug didesnę įtaką į valstybių politinę struktūrą ir aiškų į tarptautinę politiką nei mes manome. Technikos pažanga ir surišta su į ekonominę pažangą yra nepaprastai komplikotas procesas. Iš tikrųjų nėra skiriančios ribos tarp ekonomijos ir technologijos. Technologija - technika yra ne kas kitas, kaip ekonominių dėsnių specializacija atitinkamose žmonių paklausų ir jų paklausų patenkinimo srityse.

Kol koks nors fizinis reiškinys neįgauna ūkiško pritaikymo žmonių reikalavimams žymių, tol jis nėra techniškas reiškinys. Kada naujai atrastas gamtos reiškinys pritaikomas gamybai, todėl, kad jo pagelba galima pagaminti naudingus reikmenis greičiau, pigiau ir geriau, ar kada koks nors gamtos reiškinys suteikia žmonėms malonius ir naudingus patarnavimus, pav., kambario vėsintuvus ar foto kamera, tada turime reikalą su techniškais procesais. Pramonė negamina ir neperka mašinų iš romantiško technikos pajutimo. Mašinos įvedamos tik tada, kada apskaičiavimai rodo, kad ūkiška nauda iš mašinų yra didesnė, negu iš darbininkų, dirbančių be mašinų. Todėl neturtingų kraštų technikos pažanga yra lėta, nes darbo jėga kad ir pigi, tačiau reikalingas kapitalas mašinom įsigyti yra brangus ir jo kartais iš viso nėra. Juo kraštas turtingesnis ir darbininkų uždarbiai didesni, tuo spartesnė techniškos pramonės pažanga.

Techniškoje pažangoje iš esmės reikia įžvelgti dvi rūšis. Gali būti platesnis ir didesnis žinomų mašinų pritaikymas, fabrikų su žinomais procesais išplėtimas. Tai galima pavadinti statiška pažangos rūšimi. Dinamiška pažangos rūšis yra tada, kada daromi naujieji išradimai, atrandama nauji procesai, gaminamos naujos iki šiol nebuvusios mašinos. Tai yra kūrybinė techniška pažanga, kuri ankštai surišta su griežtųjų mokslų ir pritaikomųjų (pav. metalurgijos, pritaikomosios mechanikos) mokslų pažanga.

Kūrybinė technikos pažanga yra mūsų laikų dinamizmo pagrindas. Įsiziūrėjus giliai į techniškos kūrybos procesą, tenka stebėtis vykstančia didele pažanga. Technikos pažangos variklis yra kūrybiniai nusiteikę su technišku išsilavinimu individai. Jo išradingos idėjos jau pačioje pradžioje sutinka nepaprastus sun-

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBASKAS,
sekretorius
Bishop 2-1397

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE
APLANKYKITE

PARAMA

MIDWEST

MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St.

Marquette Parke

Telef. RE 7-1731

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5th 4.95
2. BISQUIT 3 star Cognac 5th 4.98
3. CHIANTI Imported Wine Quo. . . 0.98
4. MARTINI or
MANHATTAN KVORTA ... 5th 2.98
5. GERMAN BRANDY
10 metų senumo 5th 4.39
6. DUJARDIN GERMAN
BRANDY 5th 5.29
7. LONDON DRY GIN
80 proof KVORTA 5th 3.59
8. KRON-BRANNVIN
AQUAVIT 5th 3.98
9. IMPORT. PRANC. LIKERIAI 5th 2.98
10. BORDEAUX pranc. vynai .. 5th 0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

SVETIMŲ KALBŲ MOKYMAS

Amerikos viešųjų mokyklų biuleteniuose džiaugiamasi faktu, kad auga mokinių skaičius, norinčių mokintis bent vieną svetimą kalbą. JAV Kongresui patvirtinus t. v. valstybės apsaugos švietimo aktą (National Defence Education Act) buvo paskirtos federalinės biudžeto lėšos svetimų kalbų dėstymui viešosiose mokyklose pagerinti.

Viename tų biuletenių sakoma:

"Šis Kongreso nutarimas vaizduoja besikeičiančią amerikiečių nuomonę svetimų kalbų žinojimo atžvilgiu, anksčiau manant tai buvus grynai kultūrinį reiškinį".

Taigi, kultūrinis, bet ne švietimo reiškinis.

Aišku, kad iki šiol amerikiečių buvo manoma, jog visas pasaulis privalo mokėti anglų kalbą. Amerikiečiams pergyvenus izoliacionistinį laikotarpį ir pradėjus vaidinti kur kas žymesnį vaidmenį pasaulio politikoje, tūkstančiams jų susitinkant su kitų valstybių atstovais, (nebūtinai diplomatais, bet pvz., kad ir studentų su studentais), buvo pajusta žmogaus, tik sava kalba kalbančio, menkas akiratis, nežiūrint kaip aukštai save bestatytum.

Amerikos pedagogai yra nustatę, kad antroji kalba lengviausia išmokti vaikui iki 11 metų amžiaus. Tas svetimų kalbų mokymas viešosiose mokyklose, įvairių "specialių programų" pavadinimais ir buvo vykdomas, pradedant pradžios mokyklomis, baigiant gimnazijomis. Bet toms "specialioms programoms" vis stigdavo tai lėšų, tai mokytojų... Dabar svetimoms kalboms mokinti naudojama specialios radijo ir televizijos stotys. Svetimų kalbų dėstymo plitimas priklausys ir toliau ne tiek nuo Kongreso nutarimo, kiek nuo lėšų, skiriamų tam nutarimui vykdyti. Priklausys ir nuo mokyklų organizacijos ir mokinių noro savose mokyklose turėti tas "specialias programas" svetimoms kalboms išmokti. Tuo tarpu programose įtrauktos šios svetimos kalbos: prancūzų, vokiečių, lotynų ir ispanų.

Visa tai liečia viešąsias mokyklas, kurioms problema sudaro 9,6% pakilęs mokinių skaičius, reikalaujantis svetimų kalbų mokymo. Mūsų tarpe vyravęs mitas, kad amerikiečių viešosiose mokyklose svetimų kalbų mokymas neprigis, nėra pagrįstas. Klausimas tik yra — o kaip su privačiomis (parapijinėmis) mokyklomis? Kaip su "svetimos" lietuvių kalbos dėstymu tose parapijų mokyklose, kur didelė vaikų dauguma sudaroma iš lietuvių moksleivių? Tas klausimas jau ne kartą buvo keltas spaudoje, bet tuo tarpu vis dar naudojamas vienu, kartais labai sunkiai sprendžiamu, būdu — šeštadieninėmis mokyklomis.

Istatymai nedraudžia svetimų kalbų mokinti viešosiose mokyklose. Jie tuo labiau nedraudžia jų mokinti privačiose (parapijų) mokyklose. Taip pat ir tų kalbų pasirinkimas nėra įstatymų varžomas. Tat nenuostabu, kad ir parapijinėse mokyklose svetimos kalbos yra dėstomos. Ir dėstomos daugiausia tos kalbos, kurios atitinka mokyklą lankančių mokinių tautybei.

Tai buvo prieš 12 metų, kai mano geras bičiulis, tik ką atvykęs į JAV, apsigyveno lenkų apgyventame miesto kvartale. Vaikai pradėjo lankyti artimiausią parapijinę mokyklą. Toje mokykloje lenkų kalba ne tik kad buvo dėstoma, bet ji buvo **p r i v a l o m a** visiems mokiniams, taigi, ir mano bičiulio vaikai susipažino su lenkų kalba, kol persikėlė gyventi į kitą parapiją. Kuo svetimų kalbų "mokslas" ir pasibaigė...

O kad taip mūsų švietimo Tarybos ir kitos institucijos pasidomėtų, kodėl taip uoliai lankomose lietuvių parapijinėse mokyklose negalima įvesti nors keliolika minučių lietuvių kalbos dėstymo. Kokios tam kliūtys? Gal jos ne tokios didelės, kaip 16 vasario gimnazijos išlaikymas. Gal tinkamas duris pravėrus, prasivertų galimybės ir lietuvių moksleiviams "savojoje" mokykloje, o ne "papildomoje", gauti tos dvasios, kurią taip sunkiai stengiamės puoselėti per šeštadienines mokyklas.

O parapijinės mokyklos sunku būtų pasiteisinti lėšų, mokytojų ir mokslo priemonių stoka. Tėvai, sugebą apsimokėti lituanistinių mokyklų išlaidas, sugebės apmokėti ir susidariusias išlaidas lietuvių kalbos pamokoms apmokėti parapijinėje mokykloje. Atrodo, kad klausimas slepiasi ne mokinių noruose svetimas kalbas mokintis, bet mokyklų vadovybių sugebėjime jas organizuoti ir įtraukti į mokslo programą. Sunku suprasti, kodėl šis klausimas taip sunkiai sprendžiamas. (Jė)

VERTINGA KNYGA

Nesenai gavau knygą LAISVĖS KOVŲ DAINOS, kurią išleido Lietuvos Nepriklausomybės Fondas. Gavęs, prisipažinsiu, nesusižavėjau, nes kas gi dabar tokiame realiam gyvenimo laikotarpy domėsis poezija, pagalvojau. Tačiau perskaitęs ir įsigilinęs į turinį pajutau, jog toje poezijoje atsispindi žiauri gyvenimo tikrovė. Tai yra paskutiniai mūsų laisvės kovotojų atodūsiai matant, kad ir didžiausia jų auka — gyvybė nebepajėgia atpirti tėvynei Lietuvai laisvės.

Ir jie, tie garbingi mūsų herojai, mitydami, kaip raudonasis pavergėjas žiauriai mindžioja mūsų gimtąją Žemę ir žudo jos žmones, sukūrė ir paliko mums tos neapsakomai žiaūros gyvenimo tikrovės: jų pačių kovų ir išgyvenimų, o taip gi ir visos tautos kančių ir nuotai-

kų pilną ir gyvą vaizdą, kuris eidamas iš kartos į kartą primins laisviesiems lietuviams jų tėvų žemės sunkųjį kelią ir paskatins įgyvendinti anų pirmųjų Lietuvos laisvės kovotojų idealą.

Ta knyga labai susidomėjo ir mano jaunimas, kas mane ir paskatino šiuo laišku priminti apie tai ir kitiems jaunosios kartos globėjams.

K. Mikšys,
Brooklyn, N.Y.

AČIŲ UŽ VAKARĄ

"Dvylikos Brolių Juodvarniais Laksčiusių" pasikvietimas iš Chicagos buvo didelis įnašas į Clevelando lietuvių kultūrinį gyvenimą.

Tokios tobulos lietuvių kalbos ir tokio gražaus tarimo ir kirčiavimo lietuviškoje scenoje dar nėra tekę girdėti. V. Petravičiaus dekoracijos, skoningi kostiumai, šokiai ir dainos perdavė tą fejų nuotaiką, kuria dvelkė jauniems skirta dramatižuota pasaka. Tos dideliu kruopštumu ir skoniu scenai paruoštos ir dirbtinai suvaizdintos pasakos įspūdiniai dar ilgai bus gyvi mūsų atmintyje.

Julius Smetona
Cleveland

Ūkininko kalba šiandieniniais mūsų klausimais

JUOZAS J. J. BACHUNAS

kyti pusketvirto, jeigu ne tiesiai trys.

Kurie bešališkai sekame gyvenimą, sutinkame, kad stambiausias blokas yra "dešinysis", kurį sudaro AL Rymo Katalikų Federacija su daugybe jos padalinių, įskaitant ir iš Lietuvos atvažiavusių krikščionių demokratų ir kitų katalikiškų partijų likučius ar naujesnius tos pat srovės sambūrius.

"Vidurinį" bloką sudaro tautininkai, nebūtinai juos suprantant buvusių Lietuvos tautininkų partijos prasme. Šis blokas turi irgi keliolika grupelių. Po "dešiniojo" bloko šis "vidurinysis" blokas neabejotinai savo pajėgumui susiorganizavimu eina antroje vietoje.

Toliau eina "kairysis" blokas, susidedantis iš dviejų sparnų: "tikro kairiojo", arba socialistų ar socialdemokratų, ir "ne visai tikro kairiojo", arba sandariečių. Socialistų blokas buvo galingas praityje, bet nuo komunistų atskilimo jis susilpnėjo ir gal labiausia iš visų kitų pasigenda prieauglio. Net ir naujai po karo atvykę lietuviai mažai jį tepapildė naujomis, ypač jaunomis jėgomis. Priežastis tam, atrodo bus pačių socialistų tarpe, nes kaip galima tikėtis prieauglio iš atvykusių, kai ALT sekretorius ir Naujienų redaktorius savo laikraštyje leidžia spausdinti žodžius nupiešiančius naujosioms ateivius

Todėl iš to jįs suprasite, kad man iš to ilgo gyvenimo pavakare dar lygiai taip teberūpi mūsų Amerikos lietuvių reikalai ir jų pagerinimas, kaip rūpėjo jaunystėje. Ir ne dėl kokios apčiuopiamos naudos, bet dėl pačio reikalo gerovės, dėl supratimo, kad iš to bus daugiau naudos lietuvių bei.

Dar neseniai būnant tolimoje kelionėje, bičiuliai jau pradėjo laiškais informuoti apie naujas bėdas mūsų visuomeniniame gyvenime. O kai sugrįžau, radau katilą jau verdantį. Suprantate, apie ką kalbu. Apie Amerikos lietuvių delegacijos sudarymą ir jos apsilankymą pas JAV prezidentą Kennedy š.m. vasario 16 d.

Po sugrįžimo iš Hawajų salų, susidarius progal pavažinėti po kai kurias didesnes lietuvių kolonijas, visur susidūriau su tuo pačiu klausimu, girdėjau visokių komentarų, aiškinimų, pykčio, kritikos ir naujų pasiūlymų. O ir spauda nuolat rašė ir teberašo. Daugumos laikraščių išvada tokia: negerai kaip yra, negerai kaip buvo, reikia reformų; reikia kad ALT dirbtų ir tvarkytųsi ne tokia dvasia, kaip buvo prieš 20 metų ar net 50 metų, bet kad jis gyventų šiandieninį gyvenimą ir atitinkamai persitvarkytų. Girdėjau ir kitokių nuomonių (viskas gerai, kaip yra, arba vėl - viskas visiškai negerai ir viską pirmiau reikia nušluoti), bet ta paminėtoji išvada atrodo vyraujanti.

Tačiau toji vyraujanti nuomonė tuojau pat atsiduria į mūrą. ALT yra taip sutvarkyta, ar geriau sakant apsišarvavusi, kad visai nesvarbu, ko visuomenė ar spauda iš jos gali reikalausti. Dešimtys straipsnių ir šimtas prakalbų gali būti pasakyta, reikalaujant jos persitvarkymo, bet tai nieko nepadės, jeigu ALT sudarančios pagrindinės srovės, tikriausiai srovė vadovybės, nieko nedarys.

Tad koks galėtų būti planas ALT pertvarkyti? Viešumoje dar ne ką tuo klausimu tesame girdėję. Vis tebeina įrodinėjimai, kad su juo "netvarka", kad toks ar kitoks "diktatorius" už viską kaltas ir jis turįs būti pašalintas. Tos kalbos ir prakalbos ir rašymai nieko neduoda ir nieko nepakeis.

Neturiu ir aš burtininko lazdelės ir, taip sakant, kokio visai konkretaus "plano". Joks didesnis tikslas iš karto nepasiekiamas. Gal eiti palaiapsniu? Gal geriau pradėti nuo priemonių ieškojimo tikslui vėliau pasiekti?

Kaip jaučiu iš aplinkos ir pats galvoju, man rodos pagrindu yra tai, kad visas ALT pertvarkymo reikalas tuo tarpu tebėra ir dar bus jį sudarančių srovių, arba blokų rankose. Kaip žinoma, jų yra keturi, o gal net galima sa-

APIE NEMATOMĄ RANKĄ IR ATOMINĘ PATRANKĄ

Rankų turime visokių:
Vienos kvepia, kitos dvokia,
Vienos baltos, kitos juodos,
Trečios tik kaulėliai rodos.
Vienos švelnios lepūnėlės,
Kitos vėl gaurais apžėlė...
Betgi suminėti reikia,
Jog planetoj mūsų veikia
Ir nematoma ranka -
Ji klatinga kaip liga!
Ji ne tik atomus vagia
(Kaip pagausi tokį vagį?)
Bet dar ir rikiuoja juos
Pagal įgeidžius Maskvos.

Kai Amerika patranko
Kur atominę patranką,
Arba bombą susprogdina -
Tuoj baisi ranka grasina,
Tuoj grūmoja,
Paskum ją
Sujuda pikta gauja:
Negirdėti humanistai,
Visokie avantiūristai
Ir plaukuoti, ir be plauko -
Ir praeivį stumdo, trauko:
- Jau Sodoma ir Gomora!
- Jau užnuodijo mums orą!
- Karas!
- Pražūtis!
- Tiems agresoriams mirtis!

Kai Nikita savo rankom
Šaudo iš tokių patrankų,
Daužo šimtą megatonų -
Supdamies į šilką ploną
Bailiai tyli humanistai,
Visokie avantiūristai,
Tik patyliais gandas vaikšto,
Guosdamas kiekvieną baikštų,
Kad Nikitos megatonai -
Kaip švelniausi smuiko tonai,
Tik paguodžia ir ramina,
Orą daro sveiką, gryną,
Nušveičia jie net ir saulę.
Gelbėdami taip pasaulį -
Jį palieka ne tik sveiką,
Bet, va, skelbia jam ir taiką.

Ir nematoma ranka,
Kaip ranka, penktos kolonos,
Viską laimina tada -
Net ir dulkes megatonų!

dėjo to bloko žmonės: Dr. P. Vileišis ir prel. J. Balkūnas.

Beveik per visus metinius ALT suvažiavimus, kuriuose tik teko dalyvauti, pasikalbėjimuose su prel. Balkūnu bei kitais dešiniojo bloko atstovais nekartą esu kėlęs nuomonę klausdamas: kodėl jūs duodate galimybę kairiojo bloko atstovui taip savivaliauti ALT, kodėl neprotuojate, den-giate, nutylite, ko laukiate?... Prel. Balkūnas ir kiti man atsakydavo: ką padarysi, visaip būna, bet mes viską aukojame dėl vienybės ir bendro darbo galimumų. Tuomet dar sakydavau: tiesa, tai labai gražu ir kilnu, suprantu ir įvertinu jūsų idealistišką mostą, bet taip darydami jūs tam atstovui užauginsite tokius ragus, kad už vieną dieną jis jus pačius subadys...

Man rodos, kad taip jau atsitiko. Istoriškos su delegacijos sudarymu ir vizitu pas JAV prezidentą tai patvirtino. Tas kairiųjų atstovas visai sėkmingai subadė prel. Balkūną ir Dr. Vileišį ir paliko juos sužeistus "karo" lauke. Iš šalies žiūrint, mus kitas dar daugiau stebino antras faktas, kad dešiniojo bloko atstovas ALT, būdamas jo pirmininku, savo žmonių neapgynė, o irgi paliko juos sužeistus lauke.

Tai yra tragiška, ypač prelatui Balkūnui, kuris per tiek metų "dėl vienybės" toleravo kairiųjų atstovą, ir dabar gavo užmokestį. Tokiomis aplinkybėmis, man rodos, kalba turi prasidėti ne iš kur kitur, bet kaip tik iš to bloko, kuriam dabartinis kelias atnešė tiek skaudulius ir nesuapratimų. ALT perorganizavimas turėtų išeiti iš dešiniojo bloko žmonių ir jų vadovybės: pirma, tai juos pirmiausia palietė, antra, jų, kaip vienos stambiausių srovių nusistatymas yra reikšmingas. Jei dešinysis blokas nutars atšaukti savo atstovą iš ALT, tai tuomet ir "vidurinysis" arba tautininkų blokas solidarizuodamas, atrodo, atšauks ir savo atstovą.

Pasilikęs vienas kairiųjų blokas, visai aišku, negalėtų pretenduoti, kad jis toliau atstovauja visą Amerikos lietuvių visuomenę. Jis tos visuomenės nebūtų remiamas, ir jeigu jis lietuviškus reikalus mokėtų statyti aukščiau už savo asmeniškus, tai suprastų, kad taip toliau negali pasilikti ir kad jam norom nenorom teks įieškoti kompromiso, surasti visiems naudingos reformos kelius.

Toks būtų mano pasidylimas. Be didelių filosofavimų ir politkavimų, o grynai ūkiškas ir praktiškas žingsnis, kaip mes ūkininkai savo darbuose esame pripratę. Nes kokia nauda iš tų kalbų, straipsnių, rezoliucijų, protestų, apšaudymų ir atsišaudymų? Tai tik toliau gadina santykius ir nieko neduoda. O per tą laiką "rabinai" tegu pagalvoja ir sudaro planą, kokios ALT jie norėtų ir koks būtų tinkamiausias Amerikos lietuvių reikalams.

Kaip dabar atrodo, efektingai ir entuziastingai Draugo puslapiuose pajudintas opus būtinos reformos klausimas yra apmairintas. Ar plačioji lietuvių visuomenė toleruos dabartinį status quo? Į tai atsakys netolima ateitis.

PADĖKA

Visoms, visiems Dirvos spaudos baliaus, 1962 m. gegužės mėn. 5 d. Chicagoje, dalyviams, taip maloniai atsilankiusiems ir mus visokeriopai parėmusiems, o taip pat šio baliaus rengėjams-talkininkams visu atsidėjimu dirbusiems į jį ruošiantiems bei pravedantiems

Ponioms B. Paplėnienėi, Blinstrubienėi, Daunorienėi, Jokubauskienei, Jurkūnienėi, Matutienėi, Račkauskienėi, Vaičekonienėi, Vilūnienėi talkininkavusioms bufete bei visoms kitoms ponioms prisidėjusioms prie bufeto sudarymo: J. Ilčiukui, J. Jurevičiui, J. Kelečiui, V.A. Račkauskui, K. Ramonui, P. Vėbrai, J. Žemaičiui; programos išpildytojams R. Stakauskui, R. Vėžiui, G. Karaičiui, E. Kniukštai, D. Valiukėnui, A. Vilūčiui ir visoms-visiems, kuo nors talkinusiems bei prisidėjusiems prie baliaus sekmės, reiškiamė padėką.

Dirvos Bendradarbių Klubas
Chicagoje Valdyba

DOVANA JAUNOMS AKIMS IR ŠIRDIMS

Po "Dvylika brolių juodvarniais laksčiusių" gastrolės Clevelande

Jau pačioje įžangoje turitu atvirai pasakyti: S. Čiurlionienės "Dvylika brolių juodvarniais laksčiusių" 4 v. scenos pasaka yra vaikams skirtas veikalas. Kietesnio žvilgsnio suaugėliui šita pasaka yra jau senai išgyventa ir nepasilgta vizija. Bet vaikams ji yra būtinoji, kasdieniška ir visom galiom gintina realybė. Tad kur šitomis sąlygomis glūdi kritiko pasisakymo galimybės? Jeigu vaikams patiko, jeigu jie scenos žodį ir vaizdą susisėmė į savo akis ir širdis, — ką čia suaugėlis gali daugiau, mažiau arba kitaip pasakyti! Vairai kieti ir neatlaidūs: ką jie pasilima — niekas neišraus, ką atmeta, joki autoritetai šiuo metu jam jokiais grąšiniimais ar pažadais neišstengs atgal į širdį grąžinti.

Įžūrėjau, kad mano, recenzento požiūris turi būti atremtas į kompromisą. Mėginau surasti, kas šitas teatrinis įvykis buvo pačiam tikram žiūrovui — vaikui. Mėginau ir susivokti, kokia jo reikšmė tremtinės tautos egzistencijai. Nelengva man buvo atsilipti ir į įprastinį linkimą į ieškoti, kas šitam mene buvo menas ir kas tik jo pakaitalas.

Šeštadieninės mokyklos mokytojas J. Stempužis vaidinimo metu buvo su savo mokyklos mokiniams. Jis pastebėjo, kad vaikai šitam vaidinimui būtų turėję būti iš anksto tėvų paruošti. Bet tokių būvę gal tik koks dešimtas procentas. Kiti įvykio scenoje mėginę sekti tom pačiom nuotakom, kaip sekami filmų ir televizijų vaidinimai. Į šitų širdis ir akis scenos gyvenimas mažai teįsmingęs. Bet tie vaikai, kuriuos tėvai paruošė, ant laukto iš ano pasaulio, sekė vaidinimą karštom sielomis ir žodniu ir tautinėm asociacijom. Šita laimė, berods, lydėjo ir tuos, kurie salėje sėdėjo savo tėvų globami ir vedami.

Mano paties nuomone, dėl tų atvejų, kur scena praskrido vaiko sielos skaudžiausiu neužkludžiusiu, kalti yra ir kankurie kiti veiksniai.

Pagrindiniu kaltininku yra pats veikalas. Šita pasaka, gailla, liudija ne per stipriausią S. Čiurlionienės kaip dramatinės talentą. Gerai, dinamiškai savo veiklą užmezgusi toliau dramatinę liniją pameta iki pačios atomazginės scenos. Antras ir trečias veiksmas yra sukomponuoti iš grynai epizodinių scenų, menančių gana tolimą giminytę su pačia brolių ieškojimo drama. Netikėti perėjimai iš draminių ritmų į dramatinę prozą žodinė dinamiką pradžioje. Jeigu šitų kompozicinių klaidų būtų būvę išvengta, tai ir neparuoštas mažasis žiūrovas būtų artimiau keliavęs ir subrolių ieškotoja ir su jos sutiktais veikėjais.

VIKTORAS MARIŪNAS

Bet šitom kritinėm pastabom apie veikalą nenoriu peikti nei Scenos Darbuotojų Sąjungos nei režisorės Z. Kevalaitytės-Višockienės dėl pasirinkimo. Pasirinkti nebuvo iš ko, Čiurlionienės pasaka šiuo atveju buvo bene vienintelis pasirinkimas. Duota, kas turėta. Tuo būtų ir baigti reikia.

Zitos Kevalaitytės-Višockienės režisūroje atsižvelgta į mažąjį žiūrovą ir stengiasi dramatinę liniją ir prastinti ir dinaminti. Jeigu kankuriais atvejais būtų būvę išvengta mirusio dramatinio laiko trečiajame scenos lankė, režisorė būtų davusi viską, ką veikalas buvo leidęs duoti. Atsimenant, kad režisūra atsakomybą už viską, kas scenoje leis ta rodyti, norėtųsi priminti, kad šokis yra organinė sceninio vaizdo dalis ir neprivalo baigtis supliuškimu, bet būti pabaiga nau-

jai pradžia. Pačia esmingąja linija režisorė išlaikė darnumą ir dramatinę spalvą ir dinamiką.

Visi aštuoniolika veikėjų buvo entuziastiški, spalvingo pasakinio audeklo audėjai. Algimantas Dikinis (Gudruolis), Alfonsas Brinka (Protuolis) ir Elena Petrokaitė-Rukuižienė (Šarka) buvo stiprūs, brandūs ir tikėtina pasakiški scenos pavidalai, ryškiai išlikę kiekvieno spektaklio žiūrovo sąmonėje.

Č. Rukuižos sceniniai efektai buvo stiprūs ir įspūdingi. Leokadijos Brazdienės šokiai gerai paruošti, skoningi.

Išskirtinai minėtinas dailininkas Viktoras Petravičius. Iškalbus, taupus ir darnus.

Visa iš karto: Clevelando lietuvių vaikai, tėvai ir visuomenė priėmė ir palydėjo Chicagoje gastrolės su meile ir dėkingumu. Ir su linkėjimais: klišutis nudalis ir išlikti gyvais ir reikalingais.

Šv. Kazimiero kapai ir Lietuvių aikštė Chicagoje

Lietuvių švento Kazimiero Kapai yra vieni iš geriausių ir gražiausių tvarkomų kapų Chicagoje. Doras žmogus savo artimųjų, prietelių, draugų kapus stengiasi kuo gražiausiai užlaikyti, juos tvarkyti ir puošti. Pavyzdinčiai tvarkomi ir gražiai užlaikomi kapai, savaime aišku, yra melės ir prisirišimo parodymas mūsų mirusiems artimiesiems.

Kiekvieno žmogaus prigimtyje yra įdiegtas noras-siekimas kuo ilgiau, net po savo mirties, palikti žinomą žmonių atmintyje.

Dažniausiai savo artimųjų atmintį, kiek tai įmanoma, įamžiname paminklu ant kapo. Kiekvienas tai atlieka pagal savo išgales ir sugebėjimus.

Kapai — mirusiųjų miestas, kurį tvarko ir puošia gyvieji. Kapų administracija šiam aptvarkymui ir kapų puošimo darbiui reguliotti skelbia savo nuostatus, kurių, suprantama, reikia visiems laikytis, jei norime kapus turėti tvarkingus ir gražiai atrodančius.

Kaip iš paties vardo, šv. Kazi-

miero, t-y, Lietuvos globėjo, matyti šie kapai yra lietuvių kapai. Čia t-y, JAV-se oficialūs įvairių institucijų raštai, potvarkiai ir kiti su viešu gyvenimu susiję dalykai yra ir privalo būti atliekami šio krašto kalba. Taip pat suprantama, kad niekas negali uždrausti įvairių gyventojų grupių, jų organizacijų vidaus reikaluose, šalia vietinės vartoti savo tėvų gimtąją kalbą.

Paskaitęs paskutinę šv. Kazimiero kapų administracijos tvarkos palaikymo instrukciją, kaip lietuvis pasijutau nuskriaustas. Ir kas įdomu, ne kieno nors kito nuskriaustas, bet pačių brolių lietuvių (šv. Kazimiero kapų administracijos). Skriauda patirta nuo savųjų visada daug skaudesnė, nes gi nesitikėta ir nelaukta. Mes patys dažnai kaltiname įvairias aplinkybes dėl lietuvių kalbos mūsų tarpe nykimo, bet minėtu atveju ne aplinkybės, o mes patys menkystės-mažavertiško kompleksu sergame ir tuomi savo kalbą vejame lauk iš mūsų tarpo.

Šv. Kazimiero kapų tvarkos taisyklės ir įvairios tuo reikaliu instrukcijos, kapų administracijos parašai kapuose be skriaudos Amerikai ir anglų kalbai turėtų būti šalia vietinės taip pat ir taisyklinga lietuvių kalba rašyti. Tas turėtų būti daroma ypač dar ir dėl to, kad tam tikra lietuvių dalis kapais besinaudojančių anglų kalbos bent raštu nemoka ir jos niekad jau neišmoks. Jau tik ši viena aplinkybė turėtų būti paskankama už lietuvių kalbą ir tiems, kurie lietuvių kalbos ar tai nepageidauja ar net neapkenčia.

Aš manau nedaug suklysiu teigdamas, kad lietuvių kalbos išliedimas į lietuvių kapus būtų visų kapais besinaudojančių lietuvių dėkingai sutiktas.

Jau berods penkeri metai, kai viena iš gražesnių Chicagoje lietuvių apgyventų vietų, lietuvių rūpesčių ir miesto vadovybės dėka yra pavadinta "Lithuanian Plaza" — Lietuvių Aikštė.

Šios aikštės ribose vienos iš pirmųjų gyventojų yra įsikūrusios švento Kazimiero seserys. Be didelio ir įspūdingo seserų gyv. namo su gražiu parku, vienuolyno įkūrėjo kun. Staniukyno paminklu yra prieš kelis metus pastatyta įspūdinga ir moderni Marijos aukštesnioji mokykla, o be to šiuo metu šalia senosios šv. Kryžiaus ligoninės, baigiama įrengti didinga ir viena iš moderniausių ligoninių Chicagoje nauja šv. Kryžiaus ligoninė, kuri tikrai labai gražiai derinasi į visą lietuvių aikštės pastatų ansamblį.

Visą Lietuvių aikštę dominuoja lietuvių parapijos naujoji lietuviško stiliaus bažnyčia. Prie pat Lietuvių aikštės pačiame parko kampe, prie pat dviejų gatvių — Marquett Road ir Californijos sankryžos yra mūsų Atlanto nugalėtojų Dariaus-Girėno paminklas. Visa ši vieta tikrai verta Lietuvių aikštės vardo, ką ir miesto

pareiškūnai pripažino ir aikštei tą vardą — eikė. Deja, praeivis turistastas — į vietą aplankęs ar pravažiavęs nieko nepamatys kas jam sakyti, kad čia lietuvių vardo aikštė, kad čia lietuvių įstaiigos ir kad čia lietuvių gyvenama. Tas pats keleivis Chicagoje pamatys švedų ligoninę, pamatys žydų ir kitų tautybių įstaiigas iš aiškių jų iškabų. Manau, kad nebūtų sunku Chicago lietuviams šią miesto vadovybės pavadintą Lietuvių Aikštę vietovę ir atžymėti koku nors parašu ar žen-

lu. Taip pat šv. Kryžiaus ligoninės vadovybė tikrai susilauktų visų lietuvių dėkingumo, jei ji savo ligoninės iškabon įdėtų žodį "Lithuanian". Nemanau, kad kam nors tai galėtų nepatikti, net ne lietuviams, nes juk, kaip minėta, ir miesto vadovybė tokiu vardu aikštę pavadino, juo labiau mes patys, o šiuo atveju, švento Kazimiero seserys, nesigėdinkim mūsų garbingo vardo ir drąsiai jį iškaldirime naujosios ligoninės atstatinkamoje vietoje.

Aloyzas Sirutis

Specialiai šį mėnesį jubiliejiniai siuntiniai be uždarbio

Lietuvių Prekybos Bendrovės vadovybė nori pareikšti nuoširdų ačiū savo klientams už sveikimumą ir linkėjimus gautus per "Jubiliejinių mėnesių", penkerių metų sukakties progą.

Dauguma lietuvių pasinaudojo mūsų Jubilėjumi ir užsisakė jubiliejinius siuntinius, kuriuos mes išsiuntėme pirkimo kaina. Pripažindami visą malonę ir nuoširdžią paramą — ir dėl dar vis gaudamų pasiteiravimų iš viso pasaulio, L. P. B.-vės vadovybė nutarė duoti dar "Extra mėnesį" dėl 1,000 Extra, be uždarbio, jubiliejinių siuntinių.

JUBILIEJINIS SIUNTINYS NR. 1 —

3¼ jardų vilnonės medžiagos kostiumui,
3 jardai vilnonės medžiagos paltui,
3 jardai poplino.

Normali kaina — \$46.50.

Jubiliejinė pirkimo kaina yra tikrai — \$38.50

— įskaitant visus mokesčius.

JUBILIEJINIS SIUNTINYS NR. 1 — DVGUBAS

6½ jardų vilnonės medžiagos kostiumui,
6 jardai vilnonės medžiagos paltui,
6 jardai poplino.

Normali kaina — \$84.50.

Jubiliejinė — pirkimo kaina yra tikrai — \$65.00

— įskaitant visus mokesčius.

JUBILIEJINIS SIUNTINYS NR. 2 —

3¼ jardų vilnonės medžiagos kostiumui,
3 jardai vilnonės medžiagos paltui,
3 jardai poplino,
4 jardai skalbiamo aksomo.

Normali šio siuntinio kaina — \$58.00.

Jubiliejinė pirkimo kaina yra tikrai — \$48.00

— įskaitant visus mokesčius.

Paprašius, mes oro paštu nemokamai siųsime medžiagų pavyzdžius į bet kurį pasaulio kraštą.

5% NUOLAIDA NUO VISŲ KATALOGINIŲ PREKIŲ SIUNTINIŲ ŠI JUBILIEJINI MĖNESI.

Prašykite mūsų katalogo ir praleiskite mūsų Jubiliejų su Jubiliejinais siuntiniais ir Jubiliejinėmis kainomis.

JUBILIEJINIAI SIUNTINIAI bus siunčiami dėl Jūsų — mūsų seno kliento ir, Jūsų — mūsų naujo kliento: visi už pirkimo kainą ir visi su garantija.

\$1.00 UŽSTATO PATVIRTINA BET KURĮ JUBILIEJINI SIUNTINI JUMS. PIRKIMO KAINA, IKI PABAIGOS 1962 JUBILIEJINIŲ METŲ.

Lietuvių Prekybos Bendrovė
341 Ladbroke Grove,
London, W. 10.
England

Vertė J. P. PALUKAITIS

(19)

— Žinoma, mano kaklaraštis.

Pulkininkas Szendro žvilgtelėjo į ryškiai raudoną kaklaraštį, gulintį ant stalo, lyg krūptelėjo, pritardamas linktelėjo ir žiūrėjo į šalį. Reinoldas pajuto jame kylantį pyktį.

— Kodėl klausiate, kad jau žinote? — jo balsas išdavė, kad jis jau miršo.

— Tai atsitiko be blogos valios, — pasakė Janscis, kalbėdamas vietoj pulkininko. — Kraštutinis nepasitikėjimas, pone Reinoldai, yra garantija išlikti gyviems. Mes nepasitikime nieku. Mūsų įtarimai kiekvieną akimirka nukreipti prieš kiekvieną gyvą žmogų. Todėl, kaip matote, mes liekame gyvi. Mes buvome prašyti susitikti su tamsta toje kavinėje. Imre pastarąsias tris dienas praktiškai ten jau gyveno. Bet reikalavimas atėjo iš mums nepažįstamo šaltinio Vienoje. Apie Macintoshą jame nieko nebuvo minėta. Tas senas lapė! Taip, ir jeigu toje kavinėje kas nors būtų prie tamstos priėjęs?

— Man buvo pasakyta, kad aš būsiu nugabentas pas tamstą arba vieną iš kitų dviejų: Hridą arba Baltąją Pelę.

— Labai laimingu sutapimu tamsta atsidūrei pas mane, — tyliai pasakė Janscis. — Deja, tamsta nebebūtum sutikęs nei Hrido, nei Baltosios Pelės.

— Ar jų jau nebėra Budapeste?

— Baltoji Pelė yra Sibire. Mes jo niekada daugiau nebeįsimatysime. Hridas mirė prieš tris savaites už dvidešimt kilometrų nuo čia, AVO kankinimo kameroje. Nesaugomą akimirka jis pagriebė pistoletą ir nusišovė į burną. Džiaugėsi, galėdamas numirti.

— Bet... bet iš kur žinote visa tai?

— Pulkininkas Szendro — tiskliau pasakius, žmogus, kurį tamsta pažįsti, kaip pulkininką Szendro, buvo ten. Jis matė, kaip Hridas mirė. Jis nusišovė Szendro pistoletu. Reinoldas lėtai užspaudė savo cigaretę peleninėje. Paskui pakėlė akis, pasižiūrėjo į Janscij, vėliau į Szendro ir vėl į Janscij: pastarojo veidas buvo visiškai be išraiškos.

— Szendro jau pusantros metų yra AVO narys, — ramiai pasakė Janscis. — Tai vienas šauniausių ir vertingiausių valdininkų, ir jei kas nors neišaiškintų būdu susipainioja ir areštuoti numatyti žmonės paskutinę akimirka pabėga, tai nė vienas taip neniršta, kaip Szendro, nė vienas savo pavaldinių taip negailestingai negainioja, kol jie iš nuovargio sukniumba. Jo kalbos naujai į AVO įstojusiems kursantams yra jau surinktos ir atspausdintos atskira knyga. Ji vadinama ten "bizūnu". Jo šešas Furmintas nepajėgia suprasti patologinės Szendro neapykantos savo tautiečiams, tačiau nuolat kartoja, kad jis esąs vienintelis nepakeičiamas slaptosios policijos valdininkas Budapeste. — Janscis valandėlei stabtelėjo. Paskui pridūrė: — Apie du šimtu vengrų, kurie tebėra gyvi čia arba Vakaruose, dėkingi už savo gyvybes pulkininkui Szendro.

Reinoldas žiūrėjo į Szendro, tirdamas kiekvieną jo veido smulkmeną, tartum matytų jį pirmąjį kartą, ir klausinėjo save, koks tai turėtų būti žmogus, kuris ryžosi neįtikimai sunkiam ir pavojingam gyvenimui, kuriame jis niekad negalėjo būti tikras, ar nėra įtariamas, sekamas arba išduotas, ar sekanti auka, kuriai budelis uždės ran-

ką ant peties, nebus jis pats — ir staiga žinojo Reinoldas be jokių išsamesnių paaiškinimų, kad tas vyras tikrai buvo toks, kaip jį apibūdino Janscis. Ir visa tai turėjo atitikti tikrovę, nes priešingu atveju, jis, Reinoldas, būtų ne čia atsiradęs, o raitydamasis nuo kankinimų kauktų ten, giliai po Stalino gatve.

— Atrodo, kad tikrai taip yra, kaip tamsta, generole Iljurinai, sakai, — pareiškė Reinoldas tyliu balsu. — Bet su tuo surišta rizika yra negirdėta.

— Janscis, jei galiu paprašyti, visada tik Janscis. Generolas majoras Iljurinas yra miręs.

— Atsiprašau. Ir šį vakarą — kaip išaiškinti visa tai?

— O, tamsta galvoji apie savo — hm — areštą, kurį atliko mūsų bičiulis?

— Taip.

— Tai labai paprasta. Išskyrus keletą visiškai slaptų dalykų, jam prieinami visi dokumentai. Jis taip pat iš anksto painformuotas apie planuojamas priemones Budapeste ir vakarinėje Vengrijoje. Jis žinojo apie kelių kontrolę ir sienos uždarymą — ir jis žinojo, kad tamsta esi pakeliui į čia.

— Bet... be abejo, visa tai ne dėl manęs... kaip...

— Ne, mielas Reinoldai, toks jau svarbus tamsta nesi, — pasakė Szendro, rūpestingai tvirtindamas kitą rusišką cigaretę kandiklyje — Reinoldas galėjo konstatuoti, kad šis žmogus kasdien surūkė arti šimto cigarečių — ir užbraukė degtuką. — Nebuvai tykomas nei pats, nei kuris kitas. Sunkvežimis buvo sulaukys tas tik eskant didesnių volframo metalo kiekių, kurie slaptai įgabenami iš Austrijos.

— Aš maniau, kad čia rūpinamasi gauti tiek volframo, kiek įmanoma, — nustebo Reinoldas.

— Taip ir yra, mielas, taip ir yra. Tačiau turi būti tvarka, jis turi tekėti nustatytais kanalais. Trumpai drūtai, keletas mūsų aukštųjų ir garbingųjų partijos bonžų susirūpino įprastinio pelno mažėjimu. Neįmanoma būklė.

(Bus daugiau)

JUOŽĄ GINKŲ PRISIMINUS

Lietuviškoje sargyboje tvirtai stovėjęs, nemaža audrų pakėlęs, išvirto vienas didžiųjų tautininkų — Juozas Ginkus, savo mirtimi tartum užskleisdamas paskutinį puslapį tos gadynės, kurioje velioniai teko palikti neišdildomų pėdsakų.

Reta kuriam Juozo Ginkaus vardas nereikšmingas, blankus. Šio tautininko būta tokio žmogaus, kuris bėgte bėgo ten, kur lietuviškiesiems aidai šuktėlėjo. Kai reikėjo kalbos, be svyravimų buvo siūlomi savi pečiai, kad lietuviškoji garbė būtų išlaikyta.

Kiekvienam lietuviškam darbo žingsnyje Juozą Ginkų matome kaip atkaklų kovotoją dėl to kas yra svarbu, brangu Lietuvos žemei.

Nevisi lygiai vertino Ginkų, ypač kreivai žiūrėjo raudono raugalo suklaidinti lietuviai. Tačiau jų sukurto "pasakos" greit atsimušdavo į tikrovę.

Nuostabu yra tai, jog Joniško artojo sūnus, atsidanginęs į New Yorko dangorėžių pavėsy, išvarė plačią vagą lietuviškose dirvonuose. Juozas Ginkus visą savo amžių buvo su Lietuva.

Reikia daugiau tokių tautiečių, kad Lietuvai būtų lemta išplūduriuoti iš skausmų į skaistų rytą.

J. Ginkus kilimo iš Joniško, šiaulių apskr. Tėvas Stanislovas, motina Barbora Radvilaitė. Ginkų giminės šaknys sakoma, tūno Ginkūnų dvare, netoli Šiaulių. Senieji Ginkai šeimoje augino 5 sūnus ir keturias dukras, kurių tarpe Juozas priklausė jaunesniųjų grupei. Tėvas neturėdamas tiek žemės, kad galėtų gausią šeimą aprūpinti, vertėsi prekyba, buvo supirkinėto-

jas, prekes gabendavo į Rygą ar Mintaują.

Triukšmingi buvo 1905-1906 m. Rusijoje, neramumai prieš caro valdžią persimetė ir į Lietuvą, o ypač į Latviją. Jonišky susidarė vadinamoji darbininkų "artelė", svieto lygintojai, kurie pradėjo tvarkyti ūkininkus, nustatinėti už maisto produktus kainas.

Revoliucionieriai ypač reikšėsi prakalbomis, kurias ruošdavo turgaus dienomis ir šventadieniais. Jo-

liucionieriai paleido keletą šūvių iš užmūrio. Rusams pradėjus šaudyti, žuvo pora maldininkų. Užmuštuosius laidojo labai iškilmingai. Tai buvo savotiška demonstracija prieš caro valdžią. Dragūnų štabas, užėmęs valsčiaus patalpas suimtinę nurodytus asmenis, kišo į daboklę. Suimtus nuogai išvilkę plakė bizūnais. Jaunuoliui Juozui po tokios dragūnų pirties pasidarė karštoka. Nutarė sprukti į Rygą, kur buvo Ginkų giminaičių. Ten apsigyvenimui dirvos neradęs, sugalvojo traukti į Ameriką. Motina lydėjo sūnų iki

Velionis Juozas Ginkus (dešinėje) su žmona Ona ir sūnumi Juozu.

niškio pristavas ir keletas jo pagalbininkų jautėsi per silpni kovoti su tais gaivalais, todėl parsikvietė dragūnų būrį — šimtinę, kurie siautėjo kaip baudžiamieji būriai.

Pasitaikė šventadienis, miestely daug žmonių. Dragūnams rinkoje išsirykiavus, minimi revoliucionieriai, pasislėpę už šventoriaus mūrų, pradėjo plytomis vaišinti dragūnus, keletą jų sužeisdami. Žmonės pajutę pavojų, pradėjo spausis į bažnyčią. Revolu-

šiaulių, o šiaulių žydėliai — iki Tilžės. Savaitę kitą užtrukęs Tilžėje, Juozas pabėgo per Hamburgą į Ameriką.

1908 m. Visų šventųjų dienoje Ginkus jau vaikščiojo New Yorko gatvėmis. Daug vėliau į šį kraštą atkeliavo du Juozo broliai, šiuo metu jau pasimirę. Netrukus gavo darbą. Sau kambarį susirado pas savo giminaitę Vaičkuvienę. Beveik iš pirmųjų dienų susibūriavo su Pranu Narvydu, irgi nuo Joniško apylin-

kių. Narvydas dažnai būvodamas pas savo dėdę Joniškyje, pažinojo daug joniškiečių, pažinojo ir visa Ginkų šeimą. Ginkus ypač vertino Narvydą, laikydamas jį vienu iš artimiausių savo bičiulių.

1913 m., bičiulio pamokytas, ėmėsi fotografo amato. Foto studiją laikė Maspeth, vėliau Brooklyno lietuviškame Grand Street rajone. Jo studijoje buvo atėję daug įžymių Lietuvos vyrų nusitraukti, kelios Ginkaus darytos fotografijos ir šiandien kabo Lietuvos pasiuntinybėje Washington.

Brooklyne nuo 1904 m. veikė Simono Daukanto Dramatiška draugija, kurios tikslas buvo rengti vaidinimus. Juozas uoliai dalyvavo visuose draugijos vaidinimuose. M. Petrauskui apsigyvenus Brooklyne, reikėjo organizuoti chorą, Juozas buvo vienas iš uoliausių organizatorių. Su Vieniybės redaktorium Juozas palaikė glaudžius ryšius ir įgijo platesnį tautinį susipratimą už tai Ginkaus tautiškoje veikloje nuėiti takai yra vieni iš įdomiausių.

Nekartą Ginkus buvo tautininkų viršūnių eilėse ir už veiklą ir nuopelnus tautinei srovei buvo išrinktas LTS 1-mo skyriaus garbės pirmininku. Verta pažymėti, jog didysis tautininkas a. a. Antanas Olis dažnai rodydavo Ginkui pagarbą ir dėmesį.

Ginkus buvo toks žmogus, kuris svarbiais Nepriklausomos Lietuvos momentais buvo lyg koks šauklis New Yorko lietuvių tarpe. Primintina, jog Ginkus daug kuo prisidėjo, kad sukvietus milžinišką lietuvių mitingą Cooper Union

Velionis Juozas Ginkus, 1958 metais dalyvavęs Tautiniame Kongrese New Yorke, sveikindamas bičiulius. Iš kairės: dr. J. Bartkus, V. Žilinskas, A. Latvėnas ir Juozas Ginkus.

svetainėje New Yorke, kuriame aiškiai buvo pasisakyta prieš akiplėšišką lenkų ultimatumą, kai tuo tarpu New Yorko lenkų kolonija visaip stengėsi tai suardyti.

Visą amžių Ginkui rūpėjo, kad Lietuva būtų laisva, nepriklausoma ir neretai viešuose susirinkimuose jis kartodavo: niekad neužmirškime vaduoti Lietuvus!

Atsimename Dariaus-Girėno daromus žygius perkristi Atlantą, kad išgarsintus Lietuvos vardą. Čia velionis Juozas nemažai prisidėjo kaip darbu taip ir aukomis.

Liet. Taut. Korporacijos Neo-Lithuania studentų atstovams atvykus savo statomam bendrabučiui aukų rinkti, Brooklyne susiorganizavo komitetas, kurio uždaviniu buvo susižinoti su

kolonijų veikėjais ir sudaryti maršrutą jų kelionei. J. Ginkus buvo to komiteto pirmininku ir daug kuo prisidėjo, kiek jam aplinkybės leido, užtai Korp. Neo-Lithuania paskyrė jį savo mecenatu.

Pradėjus atvykti tremtiniams iš Europos, Ginkaus saldinių krautuvė pasidarė lyg koks susibūrimo centras, į kurį naujai atvykusi krepdavo įvairiais reikalais ir velionis Juozas niekam neatsisakydavo pagal galimybes padėti, kai kuriems už tą gerą nei aiškus nepasakius. Pastaraisiais metais, ligos pakirstas, Juozas nenustojo sielojęsis savųjų organizacijų ir Lietuvos reikalais. Toks tai buvo to didelio patrioto gyvenimas ir jo darbai.

Du Bičiuliai

"NEJAUGI JŪS GALITE TUO PATIKĖTI?"

V. MUNTERIO LAIŠKO REIKŠMĖ (7)

Šv. Antano gimnazijos, Kennebunkport, Me., Mindaugo draugovės skautai suruošė šv. Jurgio šventę, su savo vadovais ir svečiais. Sėdi iš kairės: Atlanto rajono vadeiva Pileika, inž. Z. Gavelis, poetas Faustas Kirša, provincijolas Tėv. J. Gailiūšis, gimnazijos vedėjas Tėv. G. Baltrušaitis, mokyto. kun. V. Bitinas ir inž. J. Stašaitis.

Kun. V. Bitino nuotrauka

Kai piktadariai ateina į namus ir, atstatę pistoletą į pakaušį, tau liepia kalbėti telefonu su draugu taip, lyg nebūtų nieko atsitikę, stengiesi pasakyti kokią nors nesamone ir bent tuo duoti ženklą, kad kalbi ne savo valia ir kad nereikia tuo tikėti.

Panašus dalykas atsitiko ir V. Munterio "laiške". Imkime tą jo vietą, kur jis pasakoja, kaip "sklandžiai" jam pačiam pavyko Rygoj įsikurti ir kaip jam dabar "absoliučiai aišku", kad bolševikų baimė, dėl kurios daugelis pabaltiečių nuo jų pabėgo, buvusi nepagrįsta. Štai:

"Iš pradžių, grįžęs į Rygą, įsijaučiau darbo. Atnaujinau, de, negausias pažintis. Vis dar aitrino širdį prisiminimai. Tuomet svajojau apie poilsį, apie ramų, nuošalų gyvenimą. Bet realus gyvenimas įsakiama reikalauja atsisakyti nuo atsiskyrėlio gyvenimo, o juo labiau veržli, srauni tarybinė tikrovė. Supratau, kad turiu ne tik gyventi, bet ir pergyventi, gyventi nesavo asmeniniais interesais, o tuo, kas jaudina visus piliečius, visą visuomenę."

Suprask: "Tarybinė tikrovė" veržli ir ramiai gyventi, kaip pats norėtum, tau čia neleidžia. Turi gyventi tuo, kuo ji liepia, -- tas gi ir "jaudina visus piliečius, visą visuomenę". Pagaliau, veikia gi ir nuostatas "kas nedirba, tas nevalgo", o dirbti ir uždirbti galima tik taip, kaip "tarybinė tikrovė" teikia kam leisti. Tad ar nuostabu, kad ta "tarybinė tikrovė" netruko ir Munterius sutvarkyti:

"Džiaugiuosi, kad mano nujautimas buvo be pagrindo. Pradžioje visai nedaug laiko nuo mūsų grįžimo į Rygą, bet mes abu įsijungėm į naujo gyvenimo ritmą, tokį skirtingą nuo tos Rygos, kurią aš prisiminiau prieš 20 metų."

"Verčiant kūrinius Latvijos valstybinei leidyklai ir Latvijos TSR Mokslo akademijos "Žinioms", -- čia Munteris nurodo, kad jo 20 metų eita "tarybinė mokykla" neišmokė jo nieko nauja,

ir jis tetinka tokiai "karjerai", kuriai sugebėjimų tebeturi tik iš "buržuazinės mokyklos", -- "man dažnai teko naudotis fundamentalios Mokslo akademijos bibliotekos fondais. Čia kartą ir suradau laikraščius, kuriuos leidžia Latvijos emigrantai. Lengvai galima įsivaizduoti, kaip jaudindamasis ėmiau į rankas užsienyje leidžiamus latvių kalba periodinius leidinius, kuriuose pasitaikydavo pažįstamų vardų, vardų tų žmonių, su kuriais buvau asmeniškai pats pažįstamas, su daugeliu kurių tais senais metais mane siejo draugiški santykiai."

Čia Munteris visam dabartiniam Pabaltijui patvirtino, kad tie, kurie pasitraukė, ne tik neišnyko, bet kad leidžia savo kalbomis laikraščius, gyvuoja, veikia, ir kad tuos laikraščius tydomis gauna dabartiniai valdovai, bet laiko juos ypatinguose "fonduose", nuo žmonių slepia, kad tik atsitiktinai Munteriu pasitaikė jų kiek "rasti" ir slapčiomis, drebančiomis rankomis juos pavartyti, paragauti vaisiaus, kuris kitiems yra uždraustas. Bet to "uždrausto vaisiaus ragavimu" Munteriu paslėpti, matyt, nepavyko, tad jam dabar tenka atsipirkti už tą smalsumo nuodėmę, būtent, parašyti savo vardu neva savo samprotavimus apie politinių pabėgėlių reikšmę. Ir jis rašo:

"Kaip atsirado latvių emigracija? Manau, kad iš dalies dėl to nepaprastai žiaurių priemonių, kurias Pabaltijo respublikose 1940 metais, ne be Stalino sutikimo, vykdė jo artimiausi bendradarbiai ir jų valios vykdytojai". (Čia pasinaudodamas "des-talinizacijos" nuotakomis, Munteris gana vikliai įterpė tikrąją tiesą ir pasakė, ką ištikrųjų į Pabaltijį atnešė "Stalino saulė"). "Kai 1944 metais Hitlerinė kariuomenė, spaudžiama Tarybinės Armijos smūgių, paliko Pabaltijį, daugelis latvių, estų, lietuvių išvyko iš gimtosios šalies. Vieni jų bijojo atpildyti bendradarbiavimą su okupacine valdžia." (Skaitytojas čia skaito:

"...bijojo pirmųjų okupanto keršto už pasyvumą prieš kitus okupantus, nes gi, kai ponai pešasi, vargšų kudlos dulka..."). Kiti tai padarė, paveikti hitlerininkų grąsinimų ir įkalbinėjimų" (Skaitytojas: "Kas gi tau, ponas ar draugas Munteri, pakušė tokį mintį? Hitlerininkai juk ne įkalbinėjo, o daugiau kludė ne vokiečiams trauktis!"). "Treti -- stambūs fabrikantai, prekybininkai, turtingi ūkininkai -- nenorėjo taikstytis su socialinėmis permaitinomis". (Skaitytojas: "Praleidai vieną žodį, p. Munteri! Nenorėjo taikstytis su socialinėmis gyvenimo priemonėmis! Juk turta jie paliko, išsinešė tik gyvybę. O kas atsitiko su tokiais pasilikusiais? Kodėl dabar Rygoj tiek maža pažįstamų besutikiai?") "Emigrantų, arba teisingiau -- pabėgėlių -- tarpe buvo žymus skaičius ir paprastai įbaugintų žmonių, kurie išvyko, nes bijojo "bolševikų".

Čia ir vėl Munteriu pavyko pasakyti tikrą tiesą: išbėgo, nes bijojo bolševikų, ir bijojo ypač todėl, kad, kaip Munteris teisingai ir nurodė, jie Pabaltijį jau 1940 metais buvo pasirodę, koki jie yra ir "kuo jie kvepia". Visą Munterio pastarųjų dviejų dešimtmečių biografiją, papasakojta šiame "laiške", geriausiai liudija, kodėl žmonės, kam tik pavyko, kas iš baimės dar nebuvo galutinai sugniužęs ir pasimetęs ar akiai pasidavęs likimui, bėgo.

Bet čia Munteris ir stveda tai, kas už jo nugaros stovintiesiems galėjo atrodyti reikalinga pasakyti, bet kas tuo pačiu įspėja skaitytoją: žiūrėk, kokias nesąmones man tenka čia pasakoti! O juk, tu skaitytojau, atsimeni ir žinai, kaip iš tikrųjų buvo. Na, tai gali iš to spręsti ir apie visa kita, ką čia toliau kalbėsiau...

(Nukelta į 6 psl.)

*) "Socialinės gynos priemonė" RSFSR baudžia, statutų terminologijoj reikią sušaudymas.

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

GARBINGOS LIETUVIŲ KREPŠININKŲ SUKAKTYS

Šiomis dienomis lietuvių krepšiniui išpuola dvi svarbios sukaktys - prieš 40 metų (balandžio mėn. 23 d.) Lietuvoje buvo sužaistos pirmosios oficialios krepšinio rungtynės, o prieš 25 metus (gegužės mėn. 7 d.) Lietuva pirmą kartą laimėjo Europos krepšinio pirmenybės.

Tenka prisiminti, jog Amerikoje praėjusiais metais buvo minima krepšinio 70 metų sukaktis, skaitant nuo 1891 m., kada jis čia žengė pirmąjį žingsnį labai kukliose aplinkybėse. Tai buvo Springfield, Mass. YMCA patalpose, kur sporto instruktorius James Naismith (gimęs 1861 m.) suradęs 2 krepšius nuo vaisių ir išmėgęs jiems dugnus, sumanė išmėginti naują sporto šaką, kuri netrukus prigijo ne tik Amerikoje, bet ir visame pasaulyje, o kiek vėliau - ir Lietuvoje.

I Lietuvą krepšinis atkeliavo pirmaisiais Nepriklausomojo gyvenimo metais. Jo pradininkais reikia laikyti Steponą Darius (vėliau perskridusį Atlantą) ir dr. Karolį Dineiką. Tačiau jis čia pradžioje nesulaukė didesnės susidomėjimo ir krepšinio lygis nebuvo aukštas. Tik laimėjus Europos krepšinio pirmenybės, krepšinis Lietuvoje įgavo masišką pobūdį.

Munteris...

(Atkelta iš 5 psl.)

Tos skaitytojų įspėjamos nesamones štai kaip atrodo:

"Ši baimė (dabar absoliučiai aišku) buvo nepagrįsta. Ji kilo dėl neapsigalvojimo panikos, psichozės. Buvau susitikęs su daugeliu asmenų, kurie turėjo visišką pagrindą nerimauti dėl savo likimo, grįžus Tarybinei Armijai, ir kurie vis dėlto nutarė likti tėvynėje. Ir ką gi? Nė vienas iš jų nenukentėjo, iškyrus kankinuos trumpus suėmimus, kai reikėjo išaiškinti to asmens veiklą vokiečių okupacijos laikotarpiu. Tik emigrantų vadovai ir nelabai sąžiningi Vakarų žurnalistai iki šiol tebekelia triukšmą apie "deportacijas", nors visai nepagrįstai išstremtieji jau seniai grįžo, net amnestuoti legionieriai ir hitlerininkams tarnavę policininkai".

Tai gi! O kaip ten buvo liepos rugsėjo mėnesiais 1945 metais? Vasario 18 d. 1946? Visą 1947 metų rudenį? Gegužės 22 d. 1948? Kovo 24-29 d. 1949? Kovo mėnesį 1950? Ar tai nėra masinių deportacijų iš Pabaltijo datos? Munteris tada jų galėjo nežinoti, bet kiti latviai, lietuviai, estai juk to nepamiršo, nors bolševikai ir iš kailio neriasi, kad pamiršę. Ir klausimas - tyčia ar netyčia Munteris čia ypatingai painiojasi. Čia jis sako, kad "nė vienas nenukentėjo", čia buvę tik "trumpų suėmimų" ir tik "išaiškinti"... Bet čia pat kalba ir apie nepagrįstai išstremtus (ką tik ištaręs, kad deportacijos) esą tik "nelabai sąžiningų" Vakarų žurnalistų ir emigrantų vadovų prasimanymas. Tai iš kur tie nepagrįstai išstremtieji? grįžo, jei tokių trėmimų nebuvo? Ir vėl, ką tik pasakęs, kad net ir toki, kurie turėjo pagrindo bijoti, niekas nenukentėjo, ramina, kad visi buvo amnestuoti. Tvirtina, kad visi grįžo, bet ir čia kiekvienas mato, kad tyčia ar netyčia yra praleisti du labai svarbūs žodeliai: "gyvi išlikusieji"... O ir gyvų išlikusių išstėmimo ir šiandien dar yra: tą žino skaitytojai Pabaltijy, žino net ir užsienyje (ne vieną vardais - pavardėmis), ir pats Munteris žino, kad visi tą žino ir tokiais jo žodžiais negali patikėti. Pagaliau, kai Munteris rašė, kad "visi" seniai grįžo, juk aiškiai žinojo, kad kiekvienas skaitytojas paskaičiuos: argi tikrai taip jau seniai? O pats Munteris -- kada grįžo į Rygą? Argi tais "laimingaisiais" 1944 metais, kai tiek daug žmonių iš tos pačios Rygos bėgo? Nieko panašaus. Grįžo tik dar penkioliką metų "pašukėjęs"...

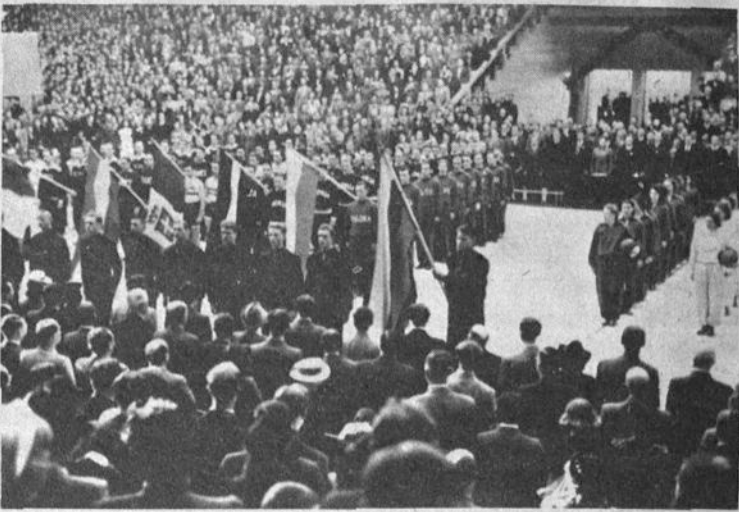
Tyčia ar netyčia, Munteris šioj vietoj tas nesąmones parašė, už jo nugaros stovėjusieji jas prازیopsojo ir tuo būdu valdiniais ("tarybiniais") dažais atspausdino aiškų aiškiausį įspėjimą: skaitykit ir matykit, kad čia tik šaukštuku tiesos atskiestas melo kibiras.

(vr)

ED. ŠULAITIS

Pirmąsias oficialias krepšinio rungtynes Lietuvoje, nuo kurių šiemet sueina 40 metų, žaidė LFLS (Lietuvos Fizinio Lavinimo Sąjunga) su Kauno miesto

(atvykęs iš Amerikos) - 5, Žerulis - 4, Andriulis - 1. Tais pačiais metais Kaune buvo rungtyniauta ir su Estija, kuriai nusileista 11:31. Lietuvos komandoje be K. Savicko šį kartą žaidė ir kitas Amerikos lietuvis - J.

Vaidas iš 1939 m. Europos krepšinio pirmenybių atidarymo Kaune.

rinktine. Pirmosios tarpvalstybinės krepšinio rungtynės - Lietuva-Latvija įvyko po dviejų metų (1925 m. gruodžio mėn. 13 d.) Rygoje. Čia nesunkiai - 41:20 paselme laimėjo latviai. Lietuvos rinktinę tada atstovavo: Balčiūnas, Sabaliauskas, Norvaiša, Bučinskas, Kumpis, Rakickas, Heiningas. 1926 m. Lietuvos

Knašas. 1937 m. pradžioje dar kartą buvo nukeliama Rygon ir čia stipriai pasipriešinta latviams, pralaimint 29:41. Lietuvos komanda šiame susitikime jau buvo naujo veido: Puzinauskas, Žukas, Baltrūnas, Petrauskas, Andriulis, Šačkus ir kiti.

Tokiu būdu prieiname prie Europos krepšinio pirmenybių 1937 m. gegužės mėn. pradžioje Rygoje. Kaip matome, iki jų Lietuva nebuvo laimėjusi nė vieno tarpvalstybinio susitikimo krepšinyje. Žinoma, prieš vykstant į pirmenybes Lietuvos rinktinė dar buvo labiau sustiprinta, į ją įjungiant chigagiečius Kriaučiūną ir Talzūną, kurie tarė lemiamą žodį Lietuvos pergalių skynime.

Pirmame susitikime Rygoje, Lietuva susitiko su Italijos penketuku. Čia lietuviams atiteko kukli 22:20 pergalė. Daugiausiai taškų - 12 Lietuvai sukaulė Amerikos lietuvis Talzūnas (dabar gyvena Chicago priemiestyje - Westchester). Antroje rungtynėse lietuvių auka buvo Estija, kuri nugalėta 20:15. Po to kovota su Egiptu ir čia turėta lengvesnė kova, ką pasako 21:7 pergalė. Egiptiečiai 5 taškus sukaulė iš baudų ir pataikė tik 1 pilną metimą.

Priešpaskutinėse rungtynėse Lietuva susikibo su Lenkija. Lenkai prieš vykstant į pirmenybes buvo užtikrinti pergale, o lietuviams nedavė vilčių patekti į baigminę grupę. Tačiau išėjo kitaip ir Lietuva ne tik kad pateko į baigminę grupę, bet ir įveikė pačią Lenkiją 32:25. Vien tik Talzūnas šį kartą sumetė 21 tašką.

Ir pagaliau, baigmėje Lietuvai dar kartą teko susikibti su Italija, kuri buvo išėjusi paguodos rato nugalėtoja. Šį kartą italai žadėjo atsisteisti lietuviams

Lietuvos krepšinio veteranai susitikę rungtynėms 1957 m. Chicagoje. Nuotraukoje matomi: K. Savickas, Z. Puzinauskas, F. Kriaučiūnas, M. Ruzgys, A. Andriulis, Budriūnas, V. Norkus ir kt. V. Noreikos nuotrauka

HOUSES WEAR OUT!

REPAIR OR IMPROVE YOURS WITH A CLEVELAND TRUST LOAN

The Cleveland Trust Company

70 CONVENIENT, HELPFUL BANKS

už pirmąjį pralaimėjimą, bet jiems nepavyko ir turėjo pralaimėti 23:24. Komandoje žaidė: Kriaučiūnas, Žukas, Andriulis, Puzinauskas, Baltrūnas. Atsarginių tarpe buvo: Kepalas, Daukša, Mažeika, Nikolskis, Petrauskas, Šačkus.

Lietuvos krepšiniui 1937 m. gegužės mėn. 7 d. yra viena iš labiausiai atmintinų datų, nes tą dieną Lietuva buvo vainikuota Europos krepšinio meistro vainiku. Kaip žinome, meistrystė buvo pakartota ir 1939 m. pirmenybėse Kaune.

III-se Europos krepšinio pirmenybėse Lietuva turėjo tik vieną sunkią kovą - rungtynes prieš Latviją, kurią įveikė 37:36. Po to sekė lengvos pergalės prieš Lenkiją, Prancūziją, Estiją, Italiją, Vengriją, Suomiją. Pažymėtina, kad Suomija buvo įveikta redordine pasekme - 112:9. Bendras Lietuvos krepšių santykių nepaprastai geras - 402:125. Lietuvis P. Lubinas (gimęs Amerikoje, dabar gyvenantis Los Angeles, Calif.) buvo III-čias įmes-

tų taškų skaičiumi pirmenybėse (96). Lietuviai Budriūnas ir Ruzgys (irgi Amerikos lietuviai dabar gyvena Chicagoje) su 75 taškais dalinosi V-VI vietą.

Gaila, kad 1940 m. įvykusi Lietuvos okupacija neleido Lietuvos krepšininkams toliau savo vardą varžytis tarpvalstybinėje arenoje ir ginti 2 kartus pelnyto Europos krepšinio meistro titulą. Tačiau, nežinant to, pavienių Lietuvos krepšininkų vardas ir dabar yra žinomas pasaulio sporto mėgėjams, nes be jų neapsieinama olimpinėse, Europos ar pasaulio varžybose, nors ten jie turi atstovauti savo pavergėjus.

Taip pat liūdna, jog okup. Lietuvoje, minint 40 m. sukaktį nuo krepšinio pradžios, stengiamasi nutylėti (su mažomis išimtimis) mūsų krepšinio veteranus šiuo metu gyvenančius Amerikoje ir kitose laisvojo pasaulio valstybėse. Jiems ir Europos krepšinio pirmenybėse laimėjimų sukaktys yra ne prie širdies, nes tai atsiekė "buržuazinė" Lietuva...

Ed. Šulaitis

LITERATŪRINĖS KRITIKOS REIKALU

R. Mieželis straipsnyje "Kiek teisybės ir kiek neapykantos" IV.30 d. sako, kad Dr. Jonas Grinius kritikavęs Antano Škėmos raštus bendrųjų vertybių ir autoriaus asmenybės požiūriais, kurie esą literatūrinę kritiką neįtaikytini.

Tačiau literatūros teorija sako, kad literatūriniai kūriniai skiriasi esme, turiniu, pavidalu, paskirtim, samprotavimais ir tobulybės laipsniu. Jie yra kultūros atspindis, kuris patiekiamas kultūriniais simboliais, mitais ir sąvokomis ir yra ryšys su kultūrine tradicija. Jie neįmanomi be kultūrinio tęstinumo, be kurio jie pasidarytų svetimi, lėkštūs, nihilistiniai, chaotiški, atstumiaji, ar net perversminiai.

Rašytojas turi identifikuotis su žmonėmis, kuriems jis nori rašyti ir vadovauti. Kitaip skaitytojai izoliuotųsi nuo jiems dvasiniai svetimo rašytojo. Todėl bendrosios vertybės ir objektyvinis veiksnys apskritai sudaro pagrindą diskusijoms tarp rašytojo ir skaitytojų. Jis nustato turinį ir suteikia vertinimo mastą. Be jo rimtas literatūrinis kūrinys neįmanomas.

Bet iš kitos pusės, individualiai asmenybės, laiko ir vietos veiksniai suteikia gyvenimišką spalvingumą literatūriniam kūriniui. Autoriaus asmenybės ir jo vaizduojamų asmenų būdo ir idėjų ypatybės turi reikšmės literatūrinio kūrinio turiniui ir vertinimui.

Ginčas dėl objektyvinių ir subjektyvinių veiksnių reikšmės literatūroje eina nuo Aristotelio laikų. Vadinamoji literatūrinė estetika, dabar vokiškai Hegelio įtaiko, reikalauja idejinio turinio, kuris tarnautų kuriam nors aiškiam tikslui. Tuo tarpu naturalistinė pasaulėžiūra, įskaitant pozitivistus, pragmatistus ir marksistus, reikalauja tik idejinės literatūros, kuri arba neturėtų aiškaus tikslo arba tarnautų tik jų pačių "moksline" tikslui. Tai gi, vieni reikalauja metafiziniais elementais pasireiškiančios literatūros. Antrieji reikalauja vien matomais fiziniiais veiksniais operuojančios literatūros. Trejieji nesiorientuoja ir žaidžia su kuo pačiu. Abu objektyviniai ir subjektyviniai veiksniai literatūroje yra esminiai egzistencinio pobūdžio. Jų pirmumo klausimas rikiuojamas konkretaus individo pozicijoje. Gi vidutiniškumas literatūroje yra neįgamos reikšmės. Kuris anų dviejų pozityvinių veiksnių kultūrinis ir auklėjamuoju požiūriu yra labiau vertingas, yra subjektyvinis klausimas, priklausąs nuo asmens patyrimo ir įsitikinimo. Tatai nesudaro mokslinės problemos.

Literatūrinio kūrinio kritikos pasireiškimas rodo, kad nebesitenkinama pirmaisiais literatūrinės kūdikystės pasireiškimais. Jis išryškina dvasias ir frontus. Jis yra teigiamas dalykas. Tačiau nepamirškime, kad net ir teigiamieji dalykai gali išsiskirti neigiamybė, jei nesaitoma tvirtais pagrindais ir metodais, kurie nepriklauso nuo asmens ūpo. Mūsų čigoniško gyvenimo sąlygos stovyklose ir svertimybėje apskritai, nedavė rei-

kiamos progos susiformuoti ir pasireikšti asmens ir tautinės bendruomenės pareigumui ir atsakomybei. Jos nebuvo palankios stipriems literatams susidaryti ir veikti. Todėl būkime tolerantiški, mokydamiesi aplinkoj ir vertindami jos pasireiškimus. Laikykimės savitarpinio kuklumo, nes kartais matome, kad garsiausiai rėkia tie, kurie mažiausiai nusimano.

Martynas Kavolis

CHICAGOS SPORTO ŽINIOS

• 5 Chicago lietuviai krepšininkai pakviesti į provizorinę lietuvių krepšinio rinktinę, kuri žada važiuoti į Europą. Jais yra — Varanas, Žvinakis, Jakšys (visi Neries), Molis (Jūra), Zubor (Aras). Be jų, 4 krepšininkai pakviesti iš Toronto Aušros ir 3 iš Waterburio Gintaro.

• Liet. Futbolo Klubas Lithuanica (Liths) yra priimtas nariu į Midmest Soccer Football Promotion As'ns., kuris rengia įvairias tarptautines futbolo rungtynes Chicagoje. Iki šioliai šiam junginiui priklausė vien tik vokiečių klubai (iš viso 6).

• Aro tinklininkės buvo nuvykusios į Clevelandą ir dalyvavo XII š. Amerikos liet. sporto žaidynių tinklinio varžybose. Šių varžybų favoritai — Neries klubo atstovai ir varžybas nevažiavo.

• Lituanicos futbolininkai kitas pirmenybių rungtynes žais gegužės mėn. 20 d. Marquette parko aikštėje. Varžovu bus Kickers komandos. Rezervų susitikimas 1 val., pirmųjų komandų — 3 val.

• Mark Zubor-Zubrickas iš Cicero, Ill., kuris žaidė už Aro jaunius lietuvių pirmenybėse, yra įtrauktas į visos Amerikos vid. mokyklų II-jį penketuką.

• Chicago futbolo rinktinė gegužės mėn. 13 d. Hanson parko stadione kovojė su š. Vokietijos rinktine. Laimėjo svečiai 3:0. Priešžaismyje žaidė Lituanicos — Hansos kombinuota su Eagles-Maroons. Laimėjo lietuvių-vokiečių jungtinė komanda 7:1. Šioje komandoje gerai pasirodė H. Jenigas, McCluskey - Mikalauskas, Žukauskas, Gavėnia, Palčiauskas. E. Š.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

ACIŪ UŽ DIDELĘ TALKĄ

Dideliu pasisekimu praėjęs Dirvos vakaras ir įspūdingai iš vaidinimo ilgai liks clevelandiečių atmintyje. Po vaidinimo vykusiose vaišėse, linksminantis ir šokant, svečiai praleido vakarą kultūringoje ir nuotaikingoje dvasioje.

Prie vakaro pasisekimo, tokio gausaus atsilankiusių svečių pavaišinimo prisidėjo visa eilė malonių talkininkių ir talkininkų, be kurių darbo ir nuoširdžios paramos tokiais atvejais būtų sunku laukti visapusiško vakaro pasisekimo.

Valgių ir užkandžių buffetui talkininkavo šios ponios, Dirvos rėmėjos: Cijunskienė, Garlauskienė, Staškevičienė, Laikūnienė, Garmienė, Pivoriūnienė, Marcinkevičienė, Premeneckienė, Nasvytienė B., Raulinaitienė Ald., Stepužienė E., Vinclovičienė I., Rastenenė, Giedraitienė, Juodenienė, Maslauskienė, Smetonienė B., Juodvalkienė A., Karpinė, Mackevičienė, Švarcienė, Kubiliūnienė, Mokokvičienė, Pročkienė, Gasparaitienė, Jonaitienė, Sandargienė, Snarskienė, Degesienė, Lazdinienė, Bružienė, Orientienė, Ignienė, Gedgaudienė, Palukaitienė, Vasiliauskienė ir Čiuberkienė.

Ištroškusius ramino: Vl. Blinstrubas, Stuogys, Lukoševičius, Mainelis, Pabrinkis, J. Rastenis. Prie bilietų kasos talkino — L. Banis ir Pr. Pročkys.

Visoms ir visiems priklauso didelė Dirvos padėka.

Ta proga Dirva dėkoja visiems, vienu kitu būdu talkininkavusiems daugelyje tokio vakaro paruošimui reikalinguose darbuose. Negalima nepaminti savanoriškos Pr. Karolio talkos balkone, prižiūrint jaunuosius žiūrojus.

Dar syki — visai didelei talkai ir gausiai atsilankiusiems — nuoširdus Dirvos aciu!

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

GEGUŽĖS 19 D. Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio ir laikraščio "Laisvoji Lietuva" ruošiamas Červenės žudynių minėjimas Lietuvių Auditorijoje 7 val. 30 min. vakare.

GEGUŽĖS 19 D. Chicago Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos linksnavakaris Jaunimo Centre.

GEGUŽĖS 20 D. Lietuvių Prekybos Rūmų metinis banketas Ambassador West viešbutyje.

GEGUŽĖS 20 D. Nekalto Prašydėjimo Seserų Rėmėjų seimas Jaunimo Centre.

GEGUŽĖS 25-26-27 D. Lietuvių Studentų Santaros Chicago skryčiaus ruošiamos Studijų Dienos Gintaro vasarvietėje, Lake Shore Road, Union Pier, Mich.

GEGUŽĖS 26-27 D. Lietuvių Veteranų Sąjungos "Ramovės" skyrių atstovų suvažiavimas Jaunimo Centre.

GEGUŽĖS 26-27 D. LDK Birutės draugijos skyrių atstovų suvažiavimas Jaunimo Centre.

GEGUŽĖS 26 D. LVS "Ramovės" ir LDK Birutės draugijos banketas Jaunimo Centre 8 val. vak.

GEGUŽĖS 27 D. Ateitininkų Sendraugių šeimoms šventė Jaunimo Centre.

• **Dail. Juozo Bagdono** dailės darbų paroda Clevelande, gegužės 19-20 d. Čiurlionio Ansamblio namuose, Magnolia Dr., reikia tikėtis susilauks mūsų visuomenės dėmesio. "Lietuvių Dienos" paskutiniame balandžio mėn. numeryje apie Juozo Bagdono parodą Los Angeles, kovo 24 ir 25 d.d., rašo: "Ši paroda buvo neįprasta — dailininkas, pusiau abstrakčios kūrybos atstovas; žiūrovas nematė realių daiktų ar kasdienių vaizdų, bet jis žavėjosi kompozicijų gyvumu bei spalvų žaidimais, traukiančiais akį". Juozo Bagdono parodą Clevelande globoja Dirva.

• **Jaunųjų koncertas** įvyks šį sekmadienį, gegužės 20 d., 4 val. po pietų, Naujos parapijos salėje — J. Kazėno ir Pr. Ambrazo mokinių koncertas. Jaunieji talentai yra rimtai pasiruošę šiam koncertui ir maloniai visus kviečia į tikrai nuotaikingą meno šventę — į paskutinį pavasario koncertą. Atsilankydami į šią šventę suteiksime daug draugų bei paskatinimo muzikoje besireiškiančiam jaunimui. Už įėjimą mokama vienas doleris ir pilnas skiriamas šios parapijos mokyklos fondui. Taip pat turtingas bufetas visus pasotins.

R. K. Moterų Sąjungos 36 kuopa

• **Clevelandas jungiasi kovai su polio** ir gegužės 27 d. prasideda didžiausios skiepavimo programos vykdymas, niekur dar tokiu plačiu mastu nevykdytas.

Gegužės 27 d. ir birželio 3 polio skiepai (Sabin oral polio vaccine) bus priimami arti 2 mil. Cuyahogos apskrities gyventojams. Ir visi yra kviečiami toje naudingoje programoje dalyvauti.

Skiepai bus duodami nemokamai. Ši akcija yra globojama Clevelando Medicinos Akademijos. Ją remia visa eilė profesinių, religinių bei kito pobūdžio organizacijų.

Faktinai tai ne skiepai, o praryjamos piliulės. Sabin piliulės neturi jokių nemalonių pasekų ir tinka įvairaus amžiaus asmenims.

Norintieji pasinaudoti šia

Clevelando jaunučiai ateitininkai atlikę meninę programą mamųčių pagerbime.

V. Plodžinsko nuotrauka

proga, užpildė žemiau dėdama kortelę.

• **Jaunieji Lietuvos Vyčiai** iš centrinių valstijų š. m. gegužės mėn. 6 d. buvo suvažiuavę Carey, Ohio. Our Lady of Consolation vienuolyne dvi dienas buvo pašvęstos dvasiniam susitelkimui, susipažinimui su kitų vietovių Vyčiais ir pasirodyta lietuvių dainų ir šokių programose. Pamaldų metu vyčiai giedojo lietuviškas giesmes.

Suvažiuavę Daytono, Detroito ir Clevelando jaunieji vyčiai, pasidalinę išpuodžiais iš savo veiklos, pasirodė programoje lietuvių dainų ir tautinių šokių pynę.

Taip pat buvo išdalintos premijos ir už gražiausią lietuvišką margutį ir už rašinį "Ką Vyčių organizacija man reiškia". Už rašinį premiją laimėjo Kristina Juozapaitytė iš Clevelando.

Jaunuosius Vyčius Clevelande auklėja seselė M. Francita iš šv. Jurgio parapijos.

• **Lietuvos partizanų kovų dainos**, išleistos Lietuvos Nepriklausomybės Fondo, jau gautos iš rišyklos. Clevelande jas galima gauti pas **Vytautą Stuogį** — 1198 East 84 St., tel. SW 5-4676; **Marijų Blyną** — 6823 Bayliss Ave., telef. 361-8165; **Vlada Ramanauską** — 18310 Marcella Rd., telef. IV 1-6700 ir Dirvoje.

• **Testamento reikšmė paveldėjimo teiseje.** Gegužės 20 d., 11:30 val. šv. Jurgio liet. parapijos salėje įvyks paskaita — Testamento reikšmė paveldėjimo teiseje. Skaitys advokatas Julius Smetona. Pranešimą rengia Teisinių Draugijos Clevelando skyrius. Įėjimas nemokamas.

Kviečiama Clevelando lietuvių visuomenė pasinaudoti šia proga. Bus išaiškinta testamentų sudarymo

reikalingumas ir jo reikšmė paveldėjimo teiseje.

Clevelando Teis. Ek. Valdyba

GERI NAMAI

Prie pat Naujos parapijos:

Tik 8 metų senumo labai geras ir modernus 3 miegamųjų. Visi dideli kambariai.

Dviejų šeimų po 3 miegamųjų.

Vienos šeimos 4 miegamųjų.

Plytinis 3 miegamųjų su labai dideliu sodu.

Mažas tik 2 miegamieji labai gerame stovyje.

2 šeimų namas prie pat šv. Pylipo bažnyčios ir mokyklos, t. y. prie E. 79 ir St. Clair gt. Gerai sutvarkytas.

Prie Pymatuning ežero parduodamas beveik naujas 7 miegamųjų namas tinka vasarajimui-poilsui.

Du sklypai prie Punder-son ežero, graži vieta.

Norintieji pirkti, parduoti, ar išmainyti, prašome skambinti

EAST SHORE REALTY
Juozas Mikonis — Realtor
780 E. 185 IV 1-6900
Namų MU 1-2154

24 valandų patarnavimas Tel. 942-8038

J. S. AUTO SERVICE & SALES

Didelis pasirinkimas geros rūšies vartotų mašinų.

Dažoma karštais purkštuvais — taisomos karoserijos — motorai — bėgiai — sankabos — stabdžiai.

J. ŠVARCAS 35571 Vine Street
savininkas Eastlake, Ohio

PIGESNE KAINA MEDICINISKA PAGALBA DABAR GAUNAMA VYRESNIO AMŽ. ŽMONĖMS

Neseniai Clevelande atidaryta Aukšnio Amžiaus Ligoninė (Cleveland Golden Age Hospital) suteikia mediciniską pagalbą pigesne kaina vyresnio amžiaus žmonėms, kenčiantiems nuo ligų, neišvengiamų sulaukus senatvės.

Pilnai informacijai ir nemokamai brošiūrai gauti, o toje brošiūroje aprašoma apie mediciniską pagalbą, kurią gausite žemomis kainomis, skambinkite arba rašykite šiandien! Skambinkite telefonu PO 1-5660 arba rašykite šiuo adresu: Cleveland Golden Age Hospital, 924 E. 152 St., Cleveland 10, Ohio.

• **Piano** — skoliname atšakingam mokiniui ar kitiems besidomintiems. Kainuoja tik pervežimas.

Skambinkite: Mr. Kennedy MI 1-2528.

(58, 59, 60)

Kas Dirvos neskaito — daug nustoja!

Detroito lietuvių žinios

• **Inž. J. Miklovas** atvyksta Detroitan ir padarys pranešimą apie dabartinę padėtį Lietuvoje Detroito Lietuvių Organizacijų Centro ruošiamoje paskaitoje, sekmadienį, gegužės 20-tą, 12:15 p. p., Hispanos Unidos (buv. lietuvių) didžioje salėje, West Vernor kampas 25-tos. Detroito ir apylinkių lietuviai ir kaimynai kanadiečiai kviečiami atsilankyti.

• **Aukšnio amžiaus** (virš 50 metų) lietuviams vyrams ir moterims savaitinis susibūrimas įvyksta kiekvieną ketvirtadienį nuo 11 val. ryto iki 4 val. p. p., Dievo Apvaizdos parapijos salėje, Schaefer prie Grand River. Šis susibūrimas ruošiamas visiems lietuviams nežiūrint politinių ar religinių įsitikinimų.

• **Adomas ir Paulina Meškauskai ir Antanas ir Paulina Jasukačiai** mini auksinį (50 metų) vedybų jubiliejų.

• **Birželio įvykių** minėjimas Detroito, ruošiamas Detroito Pabaltijo Komiteto, kuriam šiuo metu vadovauja lietuviai, įvyks sekmadienį, birželio 17-tą, Tarptautiniame Institute, 11 E. Kirby, 4 val. p. p.

• **Lithuanian Melodies** radijo valandėlė nuolatai girdima iš Detroito radijo stoties WJLB, banga 1400 k., šeštadieniais, nuo 5 iki 5:30 p. p. Pasiklausykite.

Metinis lietuvių žurnalistų susirinkimas

Kurį laiką Detroito spaudos bendradarbiai — žurnalistai buvo neorganizuoti, daugelis kažkodėl bijojo žurnalistų vardo, kiti buvo kaip tas "Tomas netikėlis" — ne visiems atrodė, jog plunksnos darbuotojų profesinis susiorganizavimas yra

galimas. Bet buvo vienas kitas ir toks, kuris suprato, jog neorganizuotus visi stumdo, tad jų ryžto dėka buvo pralaužti pirmieji "ledai" ir šiemet Detroito LZS skyrius mini 1 metų veiklos laikotarpį.

Š. m. gegužės 20 d., 1:30 val. Petrulionio krautuvės susirinkimų salėje įvyksta žurnalistų metinis susirinkimas. Visiems dalyvavimas būtinas. Tiems, kurie atsieneš dvi fotografijas bus išduoti žurnalistų pažymėjimai, o su jais mes galėsime lankytis visai laisvai, be jokio užmokėsio, jei ne lietuvių parengimuose, tai bent visuose amerikiečių parengimuose, koncertuose, parodose ir t.t. Kolkas tik vienas Detroito skyrius sugebėjo prasiveržti pro nepasitikėjimo ir nusipigini- mo rutiną. Be to, bus renkama nauja L. Ž. S. Detroito skyriaus valdyba. Naujai išrinkta valdyba savo veiklos kadencijoje praves profesinio paruošimo bei pasitobulinimo kursą.

Kviečiami atsilankyti ir tie spaudos bendradarbiai, kurie iki šiol nebuvo įstoję į Detroito skyrių. Bus primami nariais spaudos bendradarbiai, kurie gyvena ir ne Detroito. Šiame susirinkime bus aptartas LZS-gos Centro Valdybos rinkimų klausimas. Jeigu bus nutarta, numatoma išrinkti atstovus į L. Ž. S. atstovų suvažiavimą Chicagoje. Detroito turime apie 30 asmenų rašančiųjų į laikraščius. Skyriui priklauso žurnalistai: tėvas dr. T. Žiūraitis, Vl. Mingėla, Al. Gimantas, raš. M. Sims, Alf. Nakas, St. Garliauskas, inž. V. Kutkus, St. Slizys, K. Jurgutis ir kt. mg.

Detroito Vilijos draugovės skautės prie savo pavilijono Kaziuko mugėje. Iš kairės J. Šeputaitė, B. Marčiukaitė, Z. Zaprackaitė, R. Bulgarytė, G. Šileikytė, Z. Rotnikaitė, J. Gaižučio nuotrauka

ACADEMY OF MEDICINE OF CLEVELAND

SABIN ORAL SUNDAY

Polio Prevention Program

List on this form (PLEASE PRINT) the names of ALL persons in your household who will be immunized AT THE SAME TIME.

Date _____

Household Address _____

City _____ County _____

PLEASE PRINT

LAST NAME FIRST NAME INITIAL AGE

I hereby state that I am the head of the household of the persons listed above and I hereby request that Sabin oral polio vaccine be administered to said above listed minors:

Signature _____

HEAD OF HOUSEHOLD

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4% SUPERIOR SAVINGS

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000 HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

RADIO — TV — HOME

BERT WITT — savininkas

11817 LORAIN AVE.

Telef. 252-3810

Didelis išpardavimas importuotų radijo aparatų nepaprastai atpigintom kainom; Blaupunkt, Telefunken, Grundig ir kiti paskutinės laidos stereo bei Hi-Fi aparatai.

Pritaikinti amerikoniškom stotim. Garantijos ir asmeniškas įrengimas jūsų namuose bei eksperto patarimai.

Skambinkite nedelsdami ar atvykite pasižiūrėti, (išskyrus trečiadienius).

RENAE'S BEAUTY SHOP

Atidarytas naujas grožio salonas!!!

Plaukų priežiūra — dažymas, pusmetiniai.

1210 Hayden Ave.

Cleveland 10, Ohio

Telef. 761-7999

Atidaryta nuo 10 val. ryto iki 6 val. vak. Galima ir kitomis valandomis pagal susitarimą (išskyrus sekmadienius)

Savininkė Prudencija Montvilienė

KAS IR KUR?

• **Lietuvių Fondo** iniciatorius ir fondo tarybos pirmininkas, Dr. Antanas Razma, įmokėjo fondo sąskaiton 900 dolerių. Tai jau antras tūkstantis, paaukotas LF naudai. Dr. Antanas ir Elena Razmai gyvena — 902 So. Joliet St., Wilmington, Ill.

• **Buv. Kasselio** (Vokietijoje) lietuvių gimnazijos mokinių ir mokytojų suvažiavimas įvyks šių metų rugsėjo mėn. 1-2 d.d. Chicagoje. Šio suvažiavimo iniciatoriais yra gimnazijos II laidos (1947 m.) abiturientai — A. Kazakevičius, 5549 So. Whipple St., Chicago, tel. PR 8-0595 ir Ed. Sulaitis, 1320 So. 48 Ct., Cicero, tel. OL 6-1357. Į juos reikia kreiptis, norint užsiregistruoti, gauti daugiau informacijų ar suteikti pasiūlymų.

• **Darbininko** redakciją Brooklyne praeito sekmadienio naktį apiplėšė vagys, išnešdami dvi rašomasias mašinėles ir projekcijos aparatą.

• **Ped. Lituanistikos Instituto** išlaikymui gydytojas J. Juozavičius atsiuntė 40 dolerių. Už auką gyd. J. Juozavičiui Institutas nuoširdžiai dėkoja.

• **"Tėvynės Pašvaistė"** jau išspausdinta ir atiduota rišyklai. Tai trečiasis Chicago Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos moksleivių metraštis, kurį leidžia tos mokyklos Tėvų Komitetas. Metraščio turinį sudaro pačių moksleivių įvairiausių temų rašiniai. Šiuos rašinius patys metraščio bendradarbiai atranka, vertina ir taiso specialiose metraštininkų pamokose, kurios vyksta mokslo metų sekmadieniais. Be pagrindinių rašybos, sintaksės, stiliaus ir kitų rašto dalykų, šiose pamokose metraščio bendradarbiai susipažįsta ir su techniniu metraščio tvarkymu bei redagavimu, spaudos (korektūros) klaidų taisymu ir kita. Metraštininkų pamokoms vadovauja lituanistas Donas Velička, kuris yra ir to metraščio globėjas. "Tėvynės Pašvaistėje" bendradarbiauja per 40 bendradarbių, iš kurių 5 (Mykolas Drunga, Kristina Grabauskaitė, Vytautas Nakas, Milda Pakalniškytė ir Birutė Šlajutė) sudaro redakciją. Pirmojo metraščio ("Gintaro") leidimo bei finansavimo reikalais rūpino si Juozas Grabauskas, to metraščio pradininkas, antrojo ("Sakalų Kelių") — Vytautas Šimkus, trečiojo — Juozas Šlajus. J. Gra-

• **Pabaltiečių** varžybos atšauktos. 1962 m. Pabaltiečių pirmenybės, turėjusios įvykti gegužės 26-27 d., Long Branch, N. J., yra atšaukiamos. Šių varžybų rengėjai latviai pareiškė, kad jie nenumato pirmenybes šiais metais rengti. FASKas prašo klubų pasirengimus nutraukti iki atskiro parėdymo. Tolimesnis šių varžybų likimas bus nuspręstas artimiausiu laiku, suėjus į kontaktą su estų bei latvių pareigūnais.

Gegužės 12 d. Chicagoje įvyko Lietuvių Agronomų Sąjungos susirinkimas, kuriame buvo išrinkta nauja valdyba. Nuotraukoje naujos valdybos nariai: Šošė, Šeštokas, Rubys ir Brenčius. Trūksta Eivienės ir Velžos.

V.A. Račkausko nuotrauka

ALTS CHICAGO SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

ALTS-gos Chicagos skyriaus susirinkimas, gegužės 12 d. "Dubysos" patalpose, Chicagoje, buvo įdomus netik savo turiniu bet ir forma.

Per pusšimtis tautininkų susirinkimui pirmininkauti išsirinko Antaną Verbicką ir sekretoriauti Juozą Jurevičių.

Su paskaita apie modernųjį meną, visų dėmesį atkreipė muzikas-dailininkas-teisininkas Antanas Nakas. Puikus paskaitininkas. Nenaudoja nuvalkiotų frazių. Iš seno pianino, jo pačio "bačka" pavadinto, jis išgavo aiškia iliustraciją savo sąvokoms.

bauskas ir V. Šimkus metraščio leidimo darbams talkininkauja ir dabar, nebūdami tėvų komitete. Moksleivių metraščio leidimas yra vienas iš pačių reikšmingiausių Tėvų Komiteto darbų lituanistinio švietimo bare.

• **D. A. Siliūnas**, Columbia, užsakydamas Dirvą, įteikė ir \$10.00 auką.

KAS DIRVOS NESKAITO — DAUG NUSTOJA!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

New Yorke gegužės 5 d. įsisteigė Pabaltijo teisininkų sąjunga, apjungianti apie 50 estų, latvių ir lietuvių teisininkų. Ji turi užsibrėžusi tikslą testuoti ir ugdyti Pabaltijo teisininkų bendradarbiavimą ir kelti profesines kvalifikacijas, atstovauti šių kraštų teisininkams Amerikos bei tarptautinėse teisininkų organizacijose ir remti bei stiprinti Pabaltijo kraštų išlaisvinimo pastangas. Į valdybą iš lietuvių išrinkti V. Sidzikauskas ir M. Brakas. Valdybos pirmininku išrinktas Karno.

NEW YORK

• **ALT S-gos 11-jo** skyriaus metinis narių susirinkimas įvyko gegužės 11 d., pas V. ir E. Rastenius, Woodhaven, N. Y.

Pirm. J. Sirusas nušvietė praeitų metų skyriaus veiklą, pažymėdamas, kad skyrius paaugojo 200 dol. Antano Smetonos monografijos leidimui. Buvo perskaityti ALT S-gos valdybos bendraraščiai, sukėlę gyvų diskusijų. Tartasi veiklos pagyvinimo ir lėšų teikimo reikalais. Be to, pranešimus padarė S-gos pirm. Vytautas Abraitis, Antanas Senikas ir Ona Valaitienė.

Skyrius nutarė įstoti nariu į Vilties draugiją su 100 dolerių įnašu. Šiems metams nario mokestis pakeltas iki 3-jų dol.

Į naują skyriaus valdybą perrinkti: Jurgis Sirusas, Stella Abraitienė ir Petras Paprockas. Į kontrolės komisiją V. Abraitis, A. Senikas ir O. Valaitienė.

Susirinkimas buvo gausus, gyvas ir iškelta daug naujų užsimojimų ateities veiklai.

• **Dailininką Adomą Galdiką** neseniai aplankė svečias iš Paryžiaus, jo gerbėjas M. Jardot, didžiausio moderninio meno kolekcijonieriaus Kohnweiller dailininkas, vienos iš geriausių Paryžiaus meno galerijų savininkų, į New Yorką M. Jardot

atvyko suruošti Picasso parodas ir ta proga pašventė visą pusdienį apžiūrėjimui A. Galdiko paskutinių darbų, juos aukštai įvertino ir džiaugėsi, kad nors jis vartoja moderniausias priemones, bet galutinai neatitrūko nuo gamtos, kas jo nuomone, kaip meno kritiko, yra esminis Europos meno siekimas ir tuo skiriasi nuo JAV meno.

Prieš porą metų Jardot siūlė A. Galdikui apsigyventi Paryžiuje, bet šis atsisakė nenorėdamas atitrūkti nuo didesnės lietuvių kolonijos, be to, tada buvo susirišęs su Feigl galerija, kurios savininkas neseniai mirė.

• **Jokūbo Stuko** vadovaujamą Lietuvos Atsiminimų Radiją New Yorke įspūdingai paminėjo motinos dieną, skiriant po 15 min. laiko du šeštadienius iš eilės.

Pirmąjį šeštadienį kalbėjo E. Čekienė ir akt. K. Vasiliauskas padėkdamas keltą motinos garbei sukurtų eilėraščių. Antrąjį šeštadienį, gegužės 12 d. Maironio lituanistinės mokyklos mokiniai: A. Miklas, Baltrušaitytė ir Ruzgaitė atliko I. Banaitienės patriotinį radijo vaizdelį Dovana Mamytai, mokytojai E. Ruzgieni vadovaujant. Akt. K. Vasiliauskas padėkdamas iš

Laisvės Kovų Dainų knygos, išleistos LNF, motinos garbei eilėraščių, kurio žodžiams pritaikytos muzikos plokštelę parūpino J. Stukas. Deklamavo jis taip pat kelis B. Brazdžionio eilėraščius.

• **Vincas Jonikas** iš Brooklyno, N. Y., baigė ruošti spaudai naują savo eilėraščių rinkinį.

• **Lietuvių Moterų Atstovybės** centro valdybos posėdis įvyko gegužės 10 d. B. ir L. Bieliukų bute. Posėdyje buvo aptartos ateities veiklos galimybės vis daugiau įsijungiant į tarptautinę moterų organizaciją GFWC, kurios suvažiavimas įvyks birželio mėn. Washingtone.

Lietuvės nutarė siųsti ir savo atstovę ieškant kelių pravesti Pabaltijo tautų pavergimą liečiančią rezoliuciją. Į suvažiavimą sutiko vykti pirm. L. Bieliukienė.

"ŽYDINTIS LAUKŲ VĖJAS" BROOKLYNE

Gegužės 12 d. Brooklyno Operetės choro suvaidintas G. Veličkos 2-jų veiksmų vaizdelis "Žydyntis laukų vėjas" praėjo su pasisekimu.

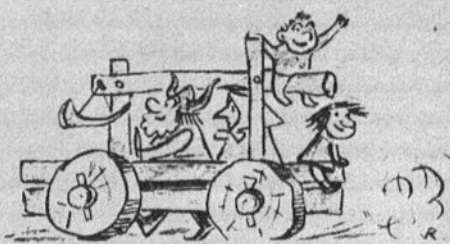
Nors pats vaidinimas neilgas, bet jame dalyvauja labai daug veikėjų, aktorių, tautinių šokių grupė, choras, kurių priskaičiavime keletą dešimčių, kas labai apsunkina veikalo pastatymą ir iš rengėjų pusės tai yra netikėtai pasiaukojimas žinant, kaip sunku yra šandie sukviesti kuriam nors neapmokamam darbu žmones, ypač jaunimą, kurio daugiausia čia ir matėsi.

Dėdės Rimkaus rolę labai gerai atliko S. Vaškys ir Birutė, gudrios kaimo mergaitės V. Gintautaitė, Agnė B. Macežinskaitė ir rafinuotos miestietės rolę dr. M. Žukauskienė. Gerai buvo įsijautęs į studento Petro vaidmenį J. Lapurka, kurio asmenyje autorius G. Velička parodė lietuvių inteligento suaugimą su savogimtu kaimu, kur jo žodžiais tariant, niekur nėra tiek širdies ir sveikos išminties, kiek lietuviškame kaime, juk tai mūsų tautos gėrybių aruodas.

Režisavo akt. Vitalis Žukauskas, muzikinę dalį paruošė muz. M. Cibas, tautinius šokus J. Matulaitienė, dekoracijas padarė P. Petrakis. Pilna publikos Apriškimo par. salė parodė, kad jų pastangos buvo įvertintos ir negailėta aplodismentų.

(eč)

KAM VARGTI, KELIAUTI...

PRALEISKITE ATOSTOGAS MEŠKOJ PRIE ATLANTO.

VILA MEŠKA
42 Beach St., Monument Beach,
Cape Cod, Mass.
Tel. Buzzards Bay, PLaza 9-3251.

VASAROS SEZONUI ATIDAROMA BIRŽELIO MĖN. 16 D. IKI RUGSĖJO 9 D.

ŠEIMININKAI PASIRUOSĘ JUS MALONIAI PRIIMTI.

KAINOS savaitei su pensijonu: SUAUGUSIEMS \$50.00, VAIKAMS \$25.00. Didesnės šeimos daroma nuolaida.

15% nuolaida nuo birželio mėn. 16 d. iki liepos mėn. 9 d.

IKI SEZONO PRADŽIOS KREIPTIS:
St. Lušys, 105 Grand St.,
Brooklyn 11, N. Y., Tel. EVergreen 7-5576.

PO BIRŽELIO MĖN. 16 D.:
VILA MEŠKA,
42 Beach St., Monument Beach,
Cape Cod, Mass.
Tel. Buzzards Bay, PLaza 9-3251.

IR JŪSŲ BUTUI

turime tinkamą oro vėsintuvą - net ligi 24,000 BTU (šiluminę vienetų). Geriausios sąlygos. Televizijos, radijai, voikiški aparatai, Gradinskas, 2512 W 47th St., Chicago, Ill., FR 6-1998

"Jaunieji aktoriai" prisidėjo prie Dirvos spaudos baltaus Chicagoje linksmos programos išpildymo. Iš kairės: Karaitis, Vilutis, Valiukėnas ir Knikiškė.

V.A. Račkausko nuotrauka

Grupė ALTS Chicagos skyriaus susirinkimo dalyvių. Pirmoj eilėj iš kairės: Janukaitis, Ona ir dr. Steponas Biežiai. Užpakaly sėdi Stasys Virpša, Genė Modestavičienė, Vaclovas Mažeika su ponia ir kit.

V.A. Račkausko nuotrauka

Prie stalo sėdi susirinkimo sekretorius Juozas Jurevičius, ALTS Chicagos skyriaus pirmininkas Ignas Andrašiūnas ir susirinkimo pirmininkas Antanas Verbickas.

V.A. Račkausko nuotrauka